

NOVO MESTO

PIŠE PRIHODNOST.

Glasilo Mestne občine Novo mesto,
številka 4, december 2023

- Čarobni advent je tu!
- Kar štiri nagrade za novomeške projekte
- Intervju: Domen Bohte, vodja programa Advent Novo mesto

0 naslovnici
Otroci iz vrtca Ciciban so se posladkali in soustvarili tradicionalni slovenski zajtrk.

KAZALO

3	Uvodnik	21	V KS Žabja vas pilotni projekt individualnega zbiranja odpadkov
4	Županova kolumna	22	Kar štiri nagrade za novomeške projekte
5	Čarobni december v Vrtcu Ciciban Novo mesto	23	Slovesno odprtje Julijine brvi
6	Intervju: Domen Bohte, vodja programa Advent Novo mesto	24	Bajeslovna bitja v ljudskem izročilu Dolenjske
8	Adventni program	25	Knjižnica, ključ do širokih obzorij
10	Tradicija božično-novoletnih praznikov na Dolenjskem	26	Muzej neverjetnih zgodb
12	Kronika občinskega sveta	28	Intervju: Jasmina Hidek, ravnateljica Osnovne šole Brusnice
13	Prispevki svetniških skupin	29	Zaživel je spletni katalog Novo mesto zame
16	Novomeški kolaž	30	Do uspešne podjetniške prihodnosti mladine
18	Ali so bili podpisi volivk in volivcev sprejeti dovolj resno?	31	Križanka

Novo mesto

Glasiło Mestne občine Novo mesto

UREDNIK

Jure Marolt

KOORDINACIJSKI ODBOR

Peter Žunič Fabjančič, Monika Gabrič Simon, Saša Sršen, Urban Kramar, Nataša Jakopin, Sandra Boršič, Mirjana Martinović, Vanesa Gazvoda in Anja Čampa

NASLOVNICA

Peter Žunič Fabjančič

JEZIKOVNI PREGLED

Marinka Cerinšek in Jožica Jožef Beg

PRODUKCIJA

KONVIKT, Novo mesto

SPLETNA STRAN

www.novomesto.si

NAKLADA

13.500 izvodov

IZDAJATELJ

Mestna občina Novo mesto

ZA IZDAJATELJA

župan Mestne občine Novo mesto

DECEMBER 2023

ISSN C508-4547

> Jure Marolt

ČEŠNJA NA TORTI LETA, KI SE POSLAVLJA

Živeti v trenutku je moj sveti gral. Da sem vedno prisoten, ne izgubljam energije s preteklostjo, ki je ne morem spremeniti, ali prihodnostjo, ki je neznanka za vse. Včasih mi to bolje, drugič slabše uspeva. Vendar se zavedam, da je to tek na dolge proge in kot takega ga sprejemam.

December pa je zgodba zase. Čas za notranjo refleksijo, osebni tehnični pregled. Decembra se pač moraš veseliti, ne glede na to, kako oddaljen je še. Na srečo letošnjega ni treba več čakati, ker je že najbolj prijetna realnost. Če tega morda v preteklosti nisem tako izrazito doživljal, danes to predobro vem: to je najlepši čas v letu in kot tak pravi za celo družino. Družinski čas v najbolj prvinskem pomenu besede. Na koncu se vedno vračamo tja, kjer smo najbolj doma. Dom pa seveda nista le lepa hiša in urejen vrt; dom so ljudje, ki te imajo radi, ti pa jim to ljubezen brezpogojno vračaš.

Biti prisoten v decembru je vedno znova nekaj posebnega. Eden mojih najlepših otroških spominov je vedno vezan prav na ta čarobni mesec. Okraševanje drevesca in dolgi večeri, ki smo jih preživeli ob družabnih igrah ali dobri knjigi. Nekaj desetletij kasneje so ti trenutki še vedno osrednji del našega družinskega bistva.

December poosebljajo tudi prireditve na prostem. Topla oblačila, kuhanček za starše in topel čaj za otroke. Ogled jasli in prepevanje božičnih pesmi. Sprehod po prazničnem sejmu, lepa beseda s še bolj lepimi ljudmi, ki jih vedno z veseljem srečaš. December je sinonim za drsanje in smeh, veselje in brezskrbnost. December je vse in še več, češnja na torti leta, ki se poslavlja.

Novomeščani imamo spet ogromno razlogov, da obiščemo adventne prireditve na našem osrednjem trgu. Ker nudi vse, kar imajo veliki, a v pristnejšem, intimnejšem okolju. Program je tak, da nam ga zavidajo tudi večja mesta. Zato bi bil pravi greh, če bi ga preždeli med

štirimi stenami. Programska usmeritev daje prednost kakovostni slovenski glasbi. Zame, ki imam majhne otroke, pa je zelo razveseljivo dejstvo, da se bodo koncerti začeli že ob 17. uri, tako da bom lahko glasbeno izobraževal tudi domačo mladino.

Veliko ljudi si v tem mesecu ogleda katero od prestolnic – Ljubljano, Zagreb, Dunaj, Beograd ... Jaz pa sem zapečkar in mi največ pomeni večerni sprehod skozi moje osvetljeno mesto, v katerem poznam že skoraj vsak kotiček, pa se ga ne naveličam, četudi ga že tisočič ugledam. Kjerkoli že si in karkoli že počneš, ne pozabi na to, da ti je tudi v najbolj mrzlih trenutkih leta toplo pri srcu.

Spomnim se novoletnega koncerta skupine Dan D pred več kot desetletjem v središču mesta. Mislim, da je bila takrat temperatura 15 stopinj pod lediščem. Po dveh urah našega neubranega prepevanja in nerodnega plesa so mi prsti na nogah skoraj odmrli. A to je še en dogodek, ki bo vedno z mano. Ne podoživljam ga, ker želim živeti v trenutku, a je na svoj način soustvaril mojo prihodnjo pot.

Na december gledam kot na darilo leta. Bil je lep, težko, pestro in predvidljivo, a čas je za nove začetke. Vsak konec predstavlja nov začetek, to mi je bilo vedno všeč. Vsako leto je nekaj posebnega in vedno neponovljivo. Vsako leto, ki ga kot družina preživimo skupaj, pa je ne glede na vse najlepše do sedaj.

Samo eno željo imam ... A imamo lahko spet po toliko letih bel božič? Da ne bi živel le v pesmih.

Z LUČKAMI IN SVETLIMI MISLIMI V NOVO LETO

Mag. Gregor Macedoni, župan

Pred dobrim letom so bile lokalne volitve. Meni kot županu in mojim sodelavcem kot ekipi ste zaupali tretji zaporedni mandat. Prav gotovo smo skupaj lahko ponosni na stabilno vodenje novomeške občine v zadnjem desetletju. Temu primerni so rezultati, ki izstopajo tudi v primerjavi z drugimi slovenskimi občinami. Za razliko od državne politike je lokalna samouprava eden od najboljše delujočih družbenih sistemov v Sloveniji. Gotovo sta ključni razliki med državno in lokalno politiko obdobje, v katerem ista ekipa vodi posamezen sistem, ter neposredna izvolitev. Slednja daje izvoljenim veliko legitimnost in hkrati neposredno odgovornost. Smo pa tudi občine odvisne od državne politike. Če ni dobrega upravljanja države, se to odraža tudi na področju izvajanja lokalne samouprave. Delno velja, da je marsikaj odvisno predvsem od lastnega vložka, truda in vizije, vendar so različni pristopi na državni ravni v zadnjih letih dokazali, da smo ob naložbeno naklonjeni državni politiki ter izvajanju sistemskih sprememb veliko bolje delovali tudi na lokalni ravni.

V naši občini smo že večkrat dokazali, da se ne bojimo sprememb. Z inovativnimi pristopi, ki jih s sodelavci predstavljamo na strokovnih dogodkih v Sloveniji ali širše in jih posnemajo drugi, je Novo mesto je pogosto omenjeno kot vzor razvoju naravnane občine. Že v prvi polovici leta smo zagnali Sistem lokalne blaginje in Center za alternativno reševanje sporov; začele so se izvajati storitve, ki jih sistema omogočata našim občanom. Zelo odmevna je bila ustanovitev evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS) »Poti prihodnosti«. Gre za skupno 88. EZTS, ki je pomemben EU mehanizem, namenjen čezmejnemu sodelovanju, in ima veliko podporo pri koriščenju EU sredstev. Za nas pa je veliko pomembnejše, da gre za prvo tovrstno slovensko-hrvaško združenje in nasploh prvi EZTS s sedežem v Sloveniji (združenja ima slovenska stran že z italijanskimi in avstrijskimi partnerji). In še posebej smo lahko ponosni, da je sedež v Novem mestu in da je ekipa novomeške občine

in Razvojnega centra Novo mesto odigrala ključno vlogo pri ustanovitvi in zagonu združenja. To sta s prisotnostjo na ustanovni skupščini v začetku novembra dokazala tudi slovenski in hrvaški minister, pristojna za področje kohezijske politike in regionalnega razvoja.

Uspehov in dobrega delovanja pa ni brez zagnanih in pripadnih zaposlenih, ki tvorijo ožjo in širšo občinsko ekipo. To so sodelavci v občinski upravi, zaposleni v naših javnih zavodih in podjetjih, kot so Komunalna, Zavod Novo mesto, Dolenjski muzej, Knjižnica Mirana Jarca, Anton Podbevšek Teater, Dolenjske lekarne, vrtci in osnovne šole, Glasbena šola Marjana Kozine in občinski stanovanjski sklad. Prav tako ne moremo mimo uspešnega gospodarskega sektorja, ki zagotavlja stabilne zaposlitve; posebno omembo si zagotovo zaslužijo tudi vsa društva in organizacije, ki s svojim delovanjem bogatijo naš prostor. Ne nazadnje pa za vsem naštetim stojite vi, drage občanke in občani, ki s svojim pozitivnim pogledom in pasivno ali aktivno podporo, pasivnim ali aktivnim sodelovanjem sooblikujete našo skupnost.

Leto, ki je pred nami, bo priložnost za nadaljevanje reševanja številnih izzivov. Nekateri so kratkoročni, pri drugih pa je pomembno, da pravočasno zastavimo nadaljevanje sedanjih uspehov na dolgi rok. Za kakovost življenja in podporo gospodarstvu bomo še naprej skrbeli z infrastrukturnimi projekti na prometnem in komunalnem področju, pa tudi z razvojem raziskovalnega in visokošolskega področja. V izvedbi so številni stanovanjski projekti. S poudarkom na različnih ciljnih skupinah, s pametnim razvojem bomo naše storitve še približali občanom, vsa naša prizadevanja pa bodo še naprej zasledovala celovit razvoj vseh delov občine.

Ekipa Zavoda Novo mesto je ponovno pripravila bogat prednovoletni program, ki ga predstavljamo kot »Advent Novo mesto«. Po lanskem izjemno uspešnem dogajanju in obisku vas vabim, da se tudi letos v prihajajočih dnevih pridružite prazničnemu vzdušju. Ponovno nas vabijo drsališče, adventni sejem in bogat koncertni program na Glavnem trgu ter številne druge prireditve.

Veliko lepih, svetlih trenutkov naj nam pričara letošnji praznični čas, vstop v novo leto pa naj bo optimističen in z jasno odločitvijo, da bomo znali nadaljevati skupno pot kot uspešna skupnost.

> Vzgojiteljica Claudia Uhan, Vrtec Ciciban Novo mesto

ČAROBNI DECEMBER V VRTCU CICIBAN NOVO MESTO

Mesec december v vrtcu povezujemo s čarobnostjo. Glavni cilji vrčevskega praznovanja v zadnjem mesecu leta so ustvarjanje in stopnjevanje vzdušja otroškega pričakovanja, veselja, uživanja in doživetje lepega.

Za praznično vzdušje poskrbimo s praznično dekoracijo, zajtrk ponekod poteka ob prižganih lučkah, po prostorih vrtca zadiši po piškotih, ki jih ponudimo na bazarju, okrasimo igralnice in hodnike z našimi izdelki. Posebno pozornost posvečamo obdarovanju, predvsem drug drugega z dobrimi deli, presenečenji in malimi skrivnostmi.

Otroci in zaposleni svoje dramske predstave predstavijo ostalim skupinam, vzgojiteljice prebirajo pravljice, skupaj pojemo pesmi o zimi, skupine obiščejo tudi nagajivi škrti, ki zganjajo norčije.

Nekatere skupine se srečujejo ob zlati skrinji. Janez Bitenc je napisal čudovito pesem Sedem palčkov, v kateri nastopa 7 palčkov z zlato skrinjo. »Sedem palčkov je prišlo, z eno zlato skrinjico. Ko gre sonce za goro, palčki skrinjico odpro. V skrinjici tri muce so, sladke sanje predejo.« Enostavna pesem, ki jo vzgojiteljice in otroci uprizorijo več dni zaporedoma. Sedem otrok, preoblečenih v palčke, prinese zlato skrinjo, v kateri so tri muce (lutke, ki jih igrajo vzgojiteljice). Vsak dan v zlato skrinji na otroke čakajo nova presenečenja (pravljica, pesem, ustvarjanje okrasov za jelko, darila ...). Pri učenju pesmi in njeni

dramatizaciji se v vlogi palčka lahko preizkusi vsak. Otroci z rdečo kapo na glavi ponosno prinesejo zlato skrinjo in se živijo v vlogo palčka, medtem ko ostali na vse grlo prepevajo pesem.

V skupinah se pogovarjamo tudi o čustvih in nematerialnih željah. Starejši otroci lahko narišejo ali ubesedijo, ponekod tudi ob prižiganju svečk, kaj želijo zase in tudi za druge, torej nekaj, česar se ne da kupiti z denarjem: srečo, zdravje, bratca, sestrico, veliko snega ali sonca itd. Ob tej priložnosti v lesenem namiznem gledališču preberemo tudi zgodbo Hanina božična želja, ki govori o deklici na invalidskem vozičku, ki si želi, da bi nekega dne hodila. Tako poskušamo ozavestiti tudi pomen našega zdravja, ki ni nekaj samoumevnega; tega se zavedamo, ko zbolimo ali se poškodujemo. Med božično-novoletnimi prazniki sodelujemo z Domom starejših občanov, saj za njihove starostnike izdelamo voščilnice z lepimi željami.

Decembrska srečanja s starši večinoma potekajo v obliki ustvarjalnih delavnic, v katerih se izdelujejo novoletne voščilnice, pripravijo se čajanke v povezavi z otroškimi nastopi in igranjem namiznih iger. Kar nekaj skupin se odloči tudi za

pohod z lučkami. Srečanje se običajno zaključi s čajanko, da se vsi lahko še malo družijo in pogrejejo. Nekatere skupine gredo na pohod z lučkami tudi na Glavni trg, kjer si v okviru Veselega decembra (Zavod NM) ogledajo nastop našega Cicibenda ter Pravljično deželo, za katero pri izdelavi dekoracije sodelujejo tudi naši malčki. Predšolski otroci se vsako leto z veseljem odzovejo tudi na povabilo mestne občine in se udeležijo tamkajšnjega drsanja.

Nekatere skupine v mesecu decembru raziskujemo naravoslovne vsebine, saj so dnevi krajši in se lahko lažje poigramo s svetlobo in senco. Za srečanje s starši pripravimo senčno gledališče in izdelovanje ploskih senčnih lutk, igre s svetlobo, barvami in senco na grafoskopu, igro z mivko na svetlobni mizi in igro z didaktičnimi svetlobnimi kockami. Na takšna srečanja običajno pridejo tudi bratci in sestrice otrok. Dejavnosti so, ne glede na starost, zanimive in primerne tudi za njih. V Vrtcu Ciciban Novo mesto se trudimo pričarati nekaj iskric in žarkov v življenja družin. Tako naredimo zimski čas za vse še toplejši in čarobnejši.

DOMEN BOHTE, VODJA PROGRAMA ADVENT NOVO MESTO

DOBRE OBSTOJEČE PRAKSE NADGRAJUJEMO TUDI Z ODLIČNO SLOVENSKO PRODUKCIJO!

December je najbolj prazničen mesec v letu. Čas, ko se lahko poveselimo in damo letu, ki se izteka, najlepši pečat. V Novem mestu imamo ta privilegij, da je dogajanje v centru mesta v tem mesecu po zaslugi Adventa Novo mesto vedno pestro, razgibano in zadovolji še tako zahtevne okuse. O tem, kaj lahko pričakujemo tokrat in zakaj bo program najbolj veselega meseca v letu za številne najbolj zanimiv prav v dolenski prestolici, smo se pogovarjali z Domnom Bohtetom, vodjo projektov prireditvene dejavnosti v Zavodu Novo mesto.

Boštjan Pucelj

Advent je pred vrati. V preteklih letih ste si z odlično programsko in vsebinsko zasnovno visoko postavili lestvico. Kaj lahko letos pričakujemo novega, drugačnega?

Letos nadgrajujemo obstoječe dobre prakse, poseben poudarek bo namenili okrasitvi. Angažirali smo dva največja novomeška vrtca, Pedenjped in Ciciban, ki se bosta osredotočila na dnevno okrasitev, da bo tudi ta imela adventni pečat. Letošnja okrasitev bo manj raznobarna, a lepša. Ideja je, da se okraši Glavni trg z vpadnicami, se pravi tudi Kandijski most, pri tržnici, Rozmanova ulica itd., da bo vse skupaj lepa, zaokrožena celota.

Prižig lučk bo ob prihodu Miklavža, torej 5. decembra. Istega dne se bo odprlo drsališče, ki bo odprto do 7. januarja in bo v dopoldanskih urah med tednom namenjeno predvsem vrtcem in šolam, v popoldanskih urah in ob koncih tedna pa vsem. Ostali program se zaključijo na silvestrovo. Tako nas čaka eno posebno odprtje adventnih prireditev.

Česa se lahko Novomeščanke in Novomeščani (ter seveda vsi ostali) v prazničnem decembru najbolj veselimo?

Program je sestavljen iz dveh delov: dogajanje na odru pred rotovžem od 5. do 23. decembra – božični večer je prost, 25. 12. pa se premaknemo na veliki oder pri Kandijskem mostu, na katerem bodo nastopili: 25. 12. Kvatropirci, 26. 12. Vazz in Masayah, dan kasneje Tretji kanu in Hamo in Tribute 2 Love, 28. 12. so na vrsti Modrijani, 29. 12. Kokosy in Joker Out, 30. 12. pa bo novomeški večer, Dan D in MRFY. Za silvestrovanje na Glavnem trgu pa bodo nastopili Generator, Nina Pušlar in Manouche.

Poskrbljeno je za vse okuse, v zadnjem letu smo se zelo strogo in izrecno osredotočili na slovensko avtorsko glasbo. To se mi zdi edino pravilno, še posebej za take prireditve, ko naj se resnično podpira avtorska

glasba, v čim večji meri lokalna. Nekaj za vse okuse in vse generacije.

Torej to je vrhunec dogajanja, opevani zadnji teden pred silvestrovim. Verjetno pa se bo marsikaj dogajalo že prej ...

Zelo veliko vsebin bo za otroke, ob sobotah dopoldne bodo otroške predstave, redne bodo animacije otrok, ne smemo pozabiti na obdarovanje z dedkom Mrazom z DPM Mojca. Svojo prvo knjigo pravljic bo predstavila domačinka Anja Pavlin, glasbo za te pravljice je napisal Tokac. To bo v soboto, 9. decembra, ko bosta tudi zapela. Vseeno je december zelo deloven mesec, zato sledi malo odmora. 15. decembra gremo spet lokalno, predstavila se nam bosta Krt z zasedbo in Ember. V soboto, 16. decembra, bo najprej otroška predstava, ki ji sledi nastop Novomeških mažoret in novomeške godbe.

V torek, 19. decembra, se začne vsakodnevno dogajanje. Prvi dan Vrtec Pedenjped in MePZ Krka, dan kasneje Vrtec Ciciban in Folklorno društvo Kres. 21. 12. nastopata MePZ Revoz in Glasbeno umetniški center Gašper Rifelj, 22. 12. Bombshell, 23. 12. Plesno društvo Arabeska in MePZ Pomlad. S programom smo se še posebej osredotočili na lokalno produkcijo. Pomembno je izpostaviti, da se bodo koncerti začeli prej, in sicer vsak dan ob 17. uri. Vsi dogodki so za obiskovalce brezplačni.

Je Advent Novo mesto danes že prepoznaven v lokalnem prostoru, ga domačini težko pričakujejo? In to upravičeno?

Novomeščani so adventne prireditve v mestu »vzeli za svoje«. Še posebej smo programsko zelo močni, veseli smo dejstva, da sodelujemo z večino kulturnih društev, ki delujejo v Novem mestu. Tako bomo pokazali tudi lastno novomeško produkcijo. Všeč mi je, da ne gre le za glasbene dogodke, ampak tudi za gledališke in plesne predstave, torej za široko ponudbo dogodkov. Novomeščani so zelo dobro sprejeli drsališče, torej možnost drsanja v mestnem jedru, saj tega nima vsako mesto. V zadnjem tednu smo se zelo potrudili z glasbenim programom, saj bomo v Novo mesto pripeljali vrh slovenske scene.

Še vedno bo prisoten tudi sejem, torej kakovostna gostinska ponudba in nekaj stojnic. Ponudniki se bodo menjavali, sejem pa bo potekal od 5. decembra dalje. Gostinska ponudba bo raznolika, poudarek bo na dolenski kulinariki. Tudi na stojnicah bodo v večini lokalni/regionalni ponudniki.

Kakšne so glavne prednosti osrednjega novomeškega trga kot prizorišča?

Glavni trg se je že večkrat izkazal za odlično prizorišče. Njegova največja prednost je, da je zaprt za promet. Tudi za organizatorje je to odlično, ker je zelo lahko primerno umestiti dogajanje. Drsališče je res velika stvar, oder prav tako in lahko ju zelo racionalno umestimo v prostor, ker je infrastruktura tako urejena. Mali oder se vedno postavi pred Rotovž, da se ga poudari in izpostavi, prav tako gostinske hišice in stojnice, mimo katerih se človek lahko sprehodi. Taka pravljična promenade pritiče adventu.

Kaj pa »tuji« gostje? Domačini verjetno z veseljem pridejo v mestno jedro. Kako pa je z ostalimi?

Lani smo prvič zaznali, da so turisti, predvsem zadnji teden, ko smo imeli res kakovosten glasbeni program, začeli prihajati v Novo mesto. Tako smo imeli obiskovalce iz Maribora, Ptujja ... Sicer pa je bilo tu središče za celotno regijo, tudi Belo krajino in Posavje. Kakovosten in raznolik program privabi množice tudi od drugod. Želimo, da je prav program tisti, ki izstopa v širšem okolju, naj izstopa tudi lokalna produkcija in poudarek je na slovenski avtorski glasbi, s čimer se lahko pohvalijo le redki.

Bližamo se vrhuncu, ampak verjetno se zgodba adventa začne že mnogo prej ...

Priprave na advent se začnejo že januarja. Vsebina gre v obratni kronološki smeri: najprej silvestrovanje, nato program zadnjega tedna, sledi lokacijska usmeritev, pogledamo celotno osvetlitev, nato se oblikuje načrt. Želimo, da se zgodba vsako leto nadgradi. Čez poletje smo postavili spremljevalni program, v septembru usklajujemo zadnje detajle.

Kako poskrbeti, da je zgodba vedno boljša, da vsako leto prijetno presenetiti?

Organizatorjev nikoli ne sme biti strah ponavljati stvari, ki so preverjeno dobre. Tudi letos bosta v programu Joker Out in MRFY, ker sta trenutno najbolj poslušana slovenska benda, ki privabita zelo velike množice. Tudi drsališče je podobna zgodba, ki preverjeno deluje. Morda je možna nadgradnja pri okrasitvi in celotni zunanji podobi, morda tudi pri graditvi turistične znamke Advent Novo mesto, da bo poznan širšemu občinstvu. Velik potencial ima še adventni sejem, ki ga zagotovo lahko še nadgradimo. Advent je in bo pomemben za mesto in širše!

ADVENTNI PROGRAM

MALI ODER PRED ROTOVŽEM

TOREK

5. 12.

17.00 PRIŽIG LUČK / PRIHOD MIKLAVŽA / OTVORITEV DRŠALIŠČA

PETEK

8. 12.

16.00 OBDAROVANJE OTROK MESTNE OBČINE NOVO MESTO
Z DEDKOM MRAZOM IN MAJO JOVANOVIČ (v sodelovanju z DPM Mojca)

18.00 OBDAROVANJE OTROK MESTNE OBČINE NOVO MESTO
Z DEDKOM MRAZOM IN MAJO JOVANOVIČ (v sodelovanju z DPM Mojca)

19.00 30 LET RADIA SRAKA

SOBOTA

9. 12.

10.00 LUCIJA ČIROVIĆ - ZMEŠNJAVA IZ KOVČKA (lutkovna predstava za otroke)

11.00 ANJA PAVLIN IN TOMISLAV JOVANOVIĆ TOKAC - PRIGODE POLŽKA PETRA
(predstavitve slikanice in glasbenega albuma)

14.00 OBDAROVANJE OTROK MESTNE OBČINE NOVO MESTO
Z DEDKOM MRAZOM IN MAJO JOVANOVIČ (v sodelovanju z DPM Mojca)

16.00 OBDAROVANJE OTROK MESTNE OBČINE NOVO MESTO
Z DEDKOM MRAZOM IN MAJO JOVANOVIČ (v sodelovanju z DPM Mojca)

18.00 OBDAROVANJE OTROK MESTNE OBČINE NOVO MESTO
Z DEDKOM MRAZOM IN MAJO JOVANOVIČ (v sodelovanju z DPM Mojca)

NEDELJA

10. 12.

14.00 OBDAROVANJE OTROK MESTNE OBČINE NOVO MESTO
Z DEDKOM MRAZOM IN MAJO JOVANOVIČ (v sodelovanju z DPM Mojca)

16.00 OBDAROVANJE OTROK MESTNE OBČINE NOVO MESTO
Z DEDKOM MRAZOM IN MAJO JOVANOVIČ (v sodelovanju z DPM Mojca)

18.00 OBDAROVANJE OTROK MESTNE OBČINE NOVO MESTO
Z DEDKOM MRAZOM IN MAJO JOVANOVIČ (v sodelovanju z DPM Mojca)

PETEK

15. 12.

17.00 KRT (koncert)

19.00 EMBER (koncert)

SOBOTA

16. 12.

10.00 CIRKUS ČUPAKABRA: ŠKRATOVŠKE PRIPRAVE NA PRAZNIKE (cirkuška predstava za otroke)

11.00 NOVOMEŠKE MAŽORETE IN MESTNA GODBA NOVO MESTO

TOREK

19. 12.

17.00 NASTOP PEVSKEGA ZBORČKA MALI PEDENJPED IZ VRTCA PEDENJPED NOVO MESTO

19.00 MEPZ KRKA

SREDA

20. 12.

17.00 NASTOP CICIZBORČKOV IN CICIBENDA IZ VRTCA CICIBAN NOVO MESTO

19.00 GLASBENO UMETNIŠKI CENTER GAŠPER RIFELJ

ČETRTEK

21. 12.

17.00 MEPZ REVOZ

19.00 MOŠKA PEVSKA ZASEDBA FD KRES IN TAMBURAŠKA SKUPINA FD

PETEK

22. 12.

17.00 MUZIKADEMIJA

19.00 TERPSIHORA DANCE COMPANY

SOBOTA

23. 12.

17.00 PLESNI NASTOP: DRUŠTVO ZA RAZVIJANJE KREATIVNEGA GIBANJA »ARABESKA«

19.00 MEPZ POMLAD

VELIKI ODER

PONEDELJEK

25. 12.

19.00 KVATROPIRCI

TOREK

26. 12.

19.00 VAZZ

20.30 MASAYAH

SREDA

27. 12.

19.00 TRETJI KANU

20.30 HAMO & TRIBUTE 2 LOVE

ČETRTEK

28. 12.

19.00 MODRIJANI

PETEK

29. 12.

19.00 KOKOSY

20.30 JOKER OUT

SOBOTA

30. 12.

19.00 DAN D

20.30 MRFY

NEDELJA

31. 12.

21.00 GENERATOR

22.30 NINA PUŠLAR

00.30 MANOUCHE

ADVENT

NOVO MESTO

DRŠALIŠČE

VSAK DAN OD 5. 12. 2023 DO 7. 1. 2024 NA GLAVNEM TRGU.

> Alenka Stražišar Lamovšek, kustosinja za etnologijo, Dolenjski muzej Novo mesto

TRADICIJA BOŽIČNO-NOVOLETNIH PRAZNIKOV NA DOLENJSKEM

Število praznovanj in z njimi povezanih šeg in navad je v obdobju zimskega solsticija največ. Obdobje, ko se začneja novo in umira staro, je povezano tudi z vrsto poganskih praznovanj in čaščenj. Naj jih naštejemo le nekaj med njimi, in sicer so to Miklavževi obhodi, praznovanje godu sv. Lucije, koledniki in koledovanje, postavljanje jaslic, okraševanje hiš in »bohkovoga« kota, pričakovanje božiča, Jezuščkova darila, polnočnica, darovanje vodi, tepežkanje, praznovanje godu sv. Jerneja, šentjanževino, praznovanje svetih treh kraljev, peka poprtnika in še vrsto drugih. Med sodobnejše sodijo še prihod dedka Mraza, božično-novoletni sejmi ter prižigi lučk v različnih krajih. Obenem pa ima vsaka družina svoje šege in navade, ki se prenašajo iz roda v rod, se preoblikujejo ali pa ustvarijo na novo. Lepo število teh šeg je kot samostojna enota z več nosilci vpisana v register nesnovne kulturne dediščine, katere Unescovo leto obeležujemo prav letos.

PRAZNOVANJE GODU SV. NIKOLAJA, MIKLAVŽEVANJE

Miklavž, sveti Nikolaj, sveti Miklavž ima še veliko ljudskih poimenovanj. Zagotovo velja za enega najbolj priljubljenih svetnikov. Je zavetnik mornarjev, popotnikov, trgovcev, ribičev, splavarjev, mlinarjev, priporočale so se mu tudi mlade neveste za srečno poroko.

Miklavževanje, obhodi Miklavža, Miklavževi večeri so močno razširjena navada na Slovenskem. Šego obhoda Miklavža v spremstvu angelov in parkeljnov so po 2. svetovni vojni večinoma opustili. Ponekod se je vendarle ohranila ali pa po osamosvojitvi Slovenije ponovno obudila. Na predvečer pred svojim godom (6. december) je sveti Miklavž hodil okoli in prinašal darove za pridne ali pa šibo za poredne otroke. Kot škof je imel čez dolgo belo haljo oblečen mašni plašč, na glavi je imel mitro, v rokah je imel škofovsko palico ter veliko knjigo. V njej je bilo z zlatimi črkami zapisano, kako so se v preteklem letu obnašali otroci. Po navadi je bil v spremstvu angelov in parkeljnov, ki so se jih posebno otroci zelo bali. Beležimo vrsto pričevanj otrok, kako so v hišo prišli parkeljni in z verigami tolkli po klopeh. Otroci so takrat molili, da jih ne bi vzeli, ter odgovarjali na vprašanja, ki

jim jih je zastavljal Miklavž. Miklavž je otroke obdaroval z jabolki in orehi, ki jih je pustil na krožniku ali peharju, kar so mu otroci pripravili en dan prej.

V sedanjem času je Miklavž prisoten tako v mestih kot na podeželju, pri slednjem je še vedno eden najpomembnejših dobrih mož v decembru.

V Dolenjskem muzeju hranimo figuro Miklavža, ki stoji na lesenih deščici z luknjico, v kateri je bila zapichena škofovska palica. Na obrazu iz voska so oblikovane oči, usta in nos, na obraz in glavo so pritrjeni lasje in brada iz preje. Telo je oblikovano iz lesene palice in žic. Oblačila, kapa in knjiga so izdelani iz papirja. Ogrinjalo je verjetno zaradi ornamenta na papirju izdelano iz dela embalaže dunajske čokolade G&W Heller. Miklavž je najverjetneje domače izdelave, narejen pred drugo svetovno vojno. Na Trško goro pri Novem mestu, kjer so imeli počitniško hišo, ga je prinesla družina Drelse iz Ljubljane.

Figura Miklavža, izdelana pred drugo svetovno vojno
Alenka Stražišar Lamovšek, Dolenjski muzej Novo mesto

POSTAVLJANJE BOŽIČNEGA DREVESCA

Šega postavljanja božičnega drevesca na Slovenskem ni zelo stara. Za Dolenjsko pisec za obdobje konec 19. stoletja navaja, da so le premožnejši postavljali svojim otrokom »božična drevesca, ki so jih okrasili s pozlačenimi orehi in lešniki, raznimi slaščicami ter lučkami in različnimi darili«. Na podeželju božično drevesce ni bilo v navadi, pač pa so pod strop in okoli podob na steni ter nad mizo obešali pozlačena jabolka in orehe. Pod božično drevo v mestih ali v »bohkov kot« na podeželju so postavili jaslice, ki so bile lahko izdelane iz zelo različnih materialov doma ali kupljene.

Prve kroglice se kot okrasje na božičnem drevescu ali novoletni jelki, kot ga poznamo danes, predvsem v obliki sadežev in orehov, pojavijo v Nemčiji sredi 19. stoletja. Kdaj so se prvič pojavili pri nas, ne vemo, najverjetneje skupaj z navado postavljanja božičnega drevesca.

V Dolenjskem muzeju hranimo nekaj starejših okrasov za jelko iz obdobja med obema vojnama iz različnih materialov. Na fotografiji predstavljamo izbor steklenih pihanih okrasov v obliki oreha, trobente, Božička, mušnice in steklene kroglice.

Okraski za božično drevesce Alenka Stražišar Lamovšek, Dolenjski muzej Novo mesto

POPRTNIK ALI BOŽIČNIK

Na Dolenjskem je ponekod še vedno znana peka božičnega obrednega kruha poprtnika ali božičnika iz pšenične moke. Od leta 2013 je kot samostojna enota vpisana v register nesnovne kulturne dediščine. Poimenovanje in okraševanje prazničnega kruha se razlikuje od vasi do vasi ter od gospodinje do gospodinje.

Poprtnik kot obredni kruh se je razrezal zjutraj na praznik svetih treh kraljev, to

Najbolj poznano je okraševanje s kito, ki simbolno povezuje družino, in s ptički iz testa v tolikšnem številu, kolikor je bilo pri hiši otrok. Navada je bila, da so ga spekli za božič in je bil nato na mizi za vse tri svete večere – za božič, novo leto in svete tri kralje. Nekateri, seveda premožnejši, so za vsak praznik spekli svež hlebec. Ptičke so kot manjše kruhke prav tako pekli za tepežni dan (28. december). Te, tako imenovane »tičke« ali golobice, so dajali v dar otrokom, ki so hodili po hišah tepežkat.

je 6. januarja. Takrat je po en kos dobil vsak družinski član in gostje, ki so prišli ta dan na obisk. Za zaščito ga je dobila tudi živina.

Šega skakanja za kosom poprtnika je razširjena po celotni Dolenjski. Po navadi ga je namreč oče dvignil visoko v zrak, otroci pa so skakali, kolikor so mogli visoko, da so ga dosegli. Veljalo je namreč, da kolikor bodo skočili, toliko bodo v prihodnjem letu zrasli. Božičnik naj bi imel magično moč. Posebno moč je dobil tisti, ki je jedel devet vrst poprtnika.

Poprtnik si lahko ogledajo tudi obiskovalci stalne etnološke razstave Dolenjska in njeni ljudje v Dolenjskem muzeju Novo mesto. Za razstavo so ga pod mentorstvom Marije Turk pripravili dijaki Srednje šole za gostinstvo in turizem.

Poprtnik ali božičnik, delo dijakov Srednje šole za gostinstvo in turizem Novo mesto, 2019 Borut Križ, Dolenjski muzej Novo mesto

KRONIKA OBČINSKEGA SVETA

OKTOBER 2023

URADNO POIMENOVANJE JULIJINE IN ŠTUKLJEVE BRVI

S potrditvijo sprememb odloka o ulicah v Novem mestu so svetniki na oktobrski 8. redni seji občinskega sveta po skrajšanem postopku uradno poimenovali novozgrajeni brvi v Irči vasi in na lokaciji med Loko in Kandijo. Brv v neposredni bližini centra mesta, ki prečka reko Krko med Župančičevim sprehajališčem in Kandijsko cesto pri gradu Neuhoof oz. bivališču Prešernove muze Julije Primic, nosi ime Julijina brv. Brv med Irčo vasjo in podaljšano traso ulice Lastovče pa je zaradi skorajšnjega sovpadanja z obeležitvijo 100-letnice osvojitve zlate medalje Leona Štuklja na olimpijskih igrah v Parizu leta 1924 poimenovana Štukljeva brv. Predloge za poimenovanje novih brvi smo na občini zbirali v sodelovanju z občani.

PRENOVLJEN SISTEM PARKIRANJA V MESTNEM JEDRU IN NA GRMU

Svetniki so potrdili tudi spremembe Odloka o ureditvi cestnega prometa, s čimer zaradi potrebe po zagotovitvi dodatnih parkirnih mest za stanovalce in ostale obiskovalce mestnega jedra v nočnem času nudijo možnost parkiranja v Parkirni hiši Novi trg ob izdaji ustrezne dovolilnice. Prav tako se zaradi ugotovljenega pomanjkanja parkirnih površin, namenjenih staršem, uvajata sistem rabe parkirnih dovolilnic in plačila parkirnine na Trdinovi ulici ob asfaltnem igrišču Osnovne šole Grm, bližnji parkirni prostori pa bodo namenjeni izključno za kratkotrajno brezplačno parkiranje v času prihoda v šolo. Svetniki so zaradi novih zakonskih podlag sprejeli tudi spremembe odloka o občinskih cestah.

PODPORA DOLENJSKI KOT TURISTIČNI DESTINACIJI IN PROGRAMU ŠPORTA

Občinski svet je s ciljem, da bi Dolenjsko povezali kot turistično destinacijo in hkrati usposobili lokalne turistične vodnike, ki lahko vodijo po širšem območju ne le znotraj občin, v drugi obravnavi sprejel Odlok o turističnem vodenju na turističnem območju Dolenjska. Svetniki so sprejeli še letni program športa za leto 2024.

POTRDILI NOVE CENE VRTCEV

Svetniki so zaradi januarskega zvišanja plač pomočnic vzgojiteljic in aprilskega dviga plač vseh zaposlenih ter višjih stroškov potrdili nove cene v javnih vrtcih in vrtcih s koncesijo, ki bodo dražji za 5,5 odstotka. Novi preračun cen je tudi kljub velikim prizadevanjem posledica neuspešne uskladitve občin z državo, ki ni zagotovila kritja celotnega povišanja stroškov dela od 1. januarja 2023. Novomeški občinski svet je ob zadnjem dvigu cen s sklepom zadolžil občinsko upravo, da bo v takem primeru predlagala v sprejem nov predlog cen. Občine namreč na dvig stroškov dela nimajo vpliva, saj se vse odločitve s tega naslova sprejemajo na državnih ravni. Na Mestni občini Novo mesto ob tem sicer ohranjamo vse dosedanje popuste in ugodnosti za starše.

SPREJEM PREDLOGOV PROSTORSKIH UREDITEV V DOLENJIH KAMENCAH, PODBREZNIKU IN NA GRABNU

Občinski svet je obravnaval in sprejel usklajene predloge sprememb in dopolnitev Odloka o zazidalnem načrtu poslovno-stanovanjske gradnje v Dolenjih Kamencah in o zazidalnem načrtu Podbreznik. V drugi obravnavi so svetniki potrdili tudi usklajeni predlog Odloka o občinskem podrobnem prostorskem načrtu Graben/2, ki določa

podrobnejše prostorske izvedbene pogoje za gradnjo objektov in ureditev površin za poslovne dejavnosti novomeške tovarne zdravil.

PREMOŽENJSKO-PRAVNE ZADEVE

Svetniki so se seznanili s poročilom o opravljenem nadzoru nad poslovanjem Krajevne skupnosti Otočec in knjižnice Mirana Jarca v letu 2022 in podali soglasje k predpogodbi in prodajni pogodbi za nakup nepremičnin, ki so v lasti družbe Zarja. Status grajenega javnega dobra lokalnega pomena so podelili nepremičninam v katastrskih občinah Težka Voda, Herinja vas, Ždinja vas, Novo mesto, Gotna vas, Potov Vrh, Daljni Vrh, Zagorica, Vinja vas, Šentpeter, Brusnice, Hrušica, Veliki Podluben in Zajčji Vrh, status prenehanja grajenega javnega dobra lokalnega pomena pa nepremičninam v katastrskih občinah Kandija, Ždinja vas, Šmihel in Novo mesto. Sprejet je bil tudi odlok o javno-zasebnem partnerstvu za izvedbo sončne elektrarne na površinah in objektih Mestne občine Novo mesto, kar ji bo omogočilo proizvodnjo električne energije za lastne potrebe. Zaradi prenosa namenskega premoženja občine so bile z amandmajem župana sprejete tudi spremembe Odloka o ustanovitvi Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Novo mesto in sklep o povečanju namenskega premoženja sklada.

KJE?
Pisarna lokalne blaginje
Gubčeva ulica 15
8000 Novo mesto

Za srečanje s svetovalko se je treba predhodno naročiti na plb@novomesto.si ali po telefonu 07 39 39 233

URADNE URE ZA NAROČENE STRANKE:
ponedeljek 8.00-15.00
sreda 9.00-17.00
petek 8.00-15.00

Novo mesto svojim občanom ponuja veliko.

Naročite se na obravnavo v Pisarni lokalne blaginje in pomagali vam bomo pri najrazličnejših življenjskih izzivih.

Storitev je na voljo za občane s stalnim prebivališčem v MONM v skladu s Pravilnikom o delovanju Pisarne lokalne blaginje.

Avtorica Vanesa Gazvoda

PRISPEVKI SVETNIŠKIH SKUPIN

OB LETU, KI SE POSLAVLJA

Pred nami je praznični december. Prižgana je prva adventna svečka. To je tudi mesec, ko se po navadi ozremo na prehojeno pot v minevajočem letu. Nekateri zadovoljni, marsikdo razočaran in zaskrbljen nad prihodnostjo. Inflacija in naraščajoče cene na tržišču so marsikomu poslabšale življenjski standard.

Sam sem kot nadomestni svetnik liste Konkretno nastopil svoj mandat na 4. redni seji OS 9. marca. Kot edini predstavnik naše liste v OS delujem v opoziciji. To pa ne pomeni, da ne podpiram dobrih predlogov in nasprotujem nekaterim v skladu s svojim razmišljanjem. Tako sem med drugim glasoval proti podražitvi programov v vrtcih, saj je zame več kot očitno, da se država mačehovsko obnaša do naših najmlajših. Res je, da občine prevzemajo del finančnih obveznosti na svoje pleče, vendar so zaradi takšnega odnosa državne politike že sedaj napovedane pogostejše podražitve. Menim, da bi se občine morale bolj povezati in od države zahtevati bolj socialno politiko do naših najmlajših. Osrednja točka mojega delovanja pa je vsekakor usmerjena na romsko problematiko. Prepričan sem, da jo glede na moje dolgoletno delovanje na tem področju najboljše poznam od vseh svetnikov, pa tudi od župana. Žal pa so bile pripombe in predlogi v preteklosti v glavnem preslišani in zaradi tega se stanje tudi poslabšuje. Naj bo zdaj dovolj o tem. Vsakdo si lahko na spletni strani Mestne občine Novo mesto pogleda poleg zapisnikov sej tudi pobude in vprašanja posameznih svetnikov in se s tem seznaniti z delovanjem občinskega sveta.

Torej, pred nami je praznični december. Naj bo res čim bolj prazničen in sproščujoč. Poglejte v koledar raznih prireditvev in se odločite za njihov obisk. Vsaj za trenutek pozabite na morebitne težave in se posvetite in poveselite s svojimi najdražjimi in prijatelji.

Preživite lep adventni čas, novo leto 2024 pa naj vam izpolni čim več zadanih ciljev in želja.

Silvo Mesojedec,

svetniška skupina Konkretno

PRAZNIK UPANJA

Ob koncu leta 2023 se zdi, da se nad človeštvo v zadnjih letih zgrinjajo vse večje težave, od političnih sporov do naravnih katastrof. A če se od velikih težav raje ozremo na svoj kraj in življenje v njem, lahko ugotovimo, da živimo precej bolje. Ne samo zaradi mnogih zgrajenih novosti v občini, pač pa o dvigu kakovosti bivanja govorijo tudi številke: prihodki Mestne občine NM so presegle 65 milijonov evrov (pred štirimi leti so bili 50 milijonov), povprečnina (davčni prihodek občine na občana) pa je v nekaj letih iz dobrih 500 evrov zrasla na dobrih 700. Povečalo se je tudi število občanov.

Imamo torej vse razloge, da upamo na uspešno leto 2024. Vendar ugodni materialni pogoji niso dovolj za spopadanje s težavami, ki bodo tako ali drugače potrkale na vrata tudi našega kraja. Potrebne bodo strpnost, skromnost, solidarnost, občutljivost za ohranjanje okolja in skrb za skupno dobro. Zgled za vse to lahko poiščemo med mnogimi rojaki, ki so v preteklosti doživljali hude čase in obstali trdni v boju za resnico in boljši jutri. Nedvomno je tak tudi mladi Alojzij Grozde, čigar 100-letnico rojstva obeležujemo v iztekajočem se letu.

V svetniški skupini NSi želimo vsem občanom doživeti božič, saj je praznik upanja in novega življenja, ter veliko sreče v novem letu.

Marko Dvornik,

svetniška skupina NSi

DA BO VSAKO LETO BOLJŠE

V prazničnem času ob koncu leta pogosto pogledamo na prehojeno pot, napiše se marsikatero poročilo, opravi se vrednotenje izvedenega in dostikrat ugotovimo, da bi nam lahko šlo slabše. Mogoče se s tem tolažimo, da so se pojavile okoliščine, na katere nismo imeli vpliva, da se je zgodilo, kot radi rečemo, življenje, kar pa je nedvomno zelo človeško. Senzibilnost do čisto življenjskih okoliščin vseh nas, ki tvorimo to skupnost, je nujna za kakovostno sobivanje.

S tem predvsem izražamo strpnost in to je nekaj, česar je v naši družbi vsekakor premalo. V svetniški skupini

Liste Gregorja Macedonija zato izrazito zagovarjamo vse kakovostne ukrepe, ki osmišljajo Novo mesto kot skupnost, v kateri se naša vrednost meri prav s tem, kako smo in še bomo poskrbeli za naše najšibkejšje. Vložki dela, energije in sredstev v področja otrok in mladine, starejših, bolnih, izključenih in pomoči potrebnih so zato velikokrat podprti s strani občine. Vedno smo izjemno veseli argumentiranih pobud, ki so našle pot tudi do naših strategij, ki jih v širšem občinskem prostoru pridno realiziramo.

Da ne bo pomote, vedno je prostor za izboljšave in večkrat je treba ljudem, ki zasledujejo en sam interes, predstaviti širšo vlogo njihovega interesa v velikem občinskem kolesju, saj ga prepogosto niti ne poznajo. Kljub temu pa si srčno želimo, da vsak, pa tudi najmanjši interes oziroma ljudje, ki ga argumentirano izrazijo, čutijo, da niso potrkali na napačna vrata in da se jih je poslušalo. Pravzaprav je življenje lepše in delo lažje, če vse pobude razumemo kot izjemno dobronamerne, in izkazalo se je, da je delobronamernih in srčnih Novomeščank in Novomeščanov zelo veliko. To pa je razlog za optimizem za prihodnost.

Vedno pravim, da bo vsem bolje, če bo tistim, ki so podpore potrebni, bolje. Izključenosti, občutka, da si ostal sam na svetu, da se vse slabe stvari zgodijo prav tebi, ne želimo nikomur in vemo, da lahko lokalna skupnost postori ogromno, da je takšnih posameznikov vsako leto manj. Tako bo vsako leto boljše.

Sara Tomšič,

svetniška skupina Liste Gregorja Macedonija

INVENTURA IZTEKAJOČEGA SE LETA IN UPANJE NA PRIJAZNEJŠE NOVO LETO

Že nekaj časa imam ob koncu vsakega leta poseben »ritual«, neke vrste inventuro dogodkov preteklega leta. Niti se ne spomnim več, kaj me je spodbudilo k temu, vem le, da se ga vsako leto pravzaprav bolj veselim in se mu posvetim. Vsak začetek decembra si vzamem čas, se skrijem v »moj fotelj« in analiziram preteklo leto, hkrati pa že načrtujem in razmišljam o prihodnjem. Pregledam načrte in želje, ki sem jih zapisala pred letom dni, se veselim

tistih, ki so uresničeni, in malo manj navdušeno pregledam tiste, ki so ostali brez kljukice. Resda slednji pustijo malo grenak priokus, sploh če gre za »velike« načrte in želje, vendar pa na koncu vedno znova pridem do spoznanj o tem, kaj je tisto, kar me v resnici osreči in mi prinese notranji mir.

December in z njim adventni čas med ljudi prineseta prijaznejšo energijo, optimizem in pričakovanje nečesa novega ter željo po medsebojnem druženju, praznovanju. Pretekla leta, ki jih je zaznamovala epidemija koronavirusa, so nas še posebej naučila pomena sodelovanja in medsebojne pomoči ter tega, kako pomembni v našem življenju so prijaznost, umirjenost, potrpežljivost in nenazadnje tudi čas za druženje z nam bližnjimi ljudmi.

V iztekajočem letu so se žal zgodile tudi nekatere neprijazne, težke stvari; zdravstvena kriza, podivjana energetska in prehranska draginja ter dvig ostalih življenjskih stroškov, zagotovo najbolj pa je udarila nepojmljiva moč narave v poletnih vremenskih ujmah, ki so življenje številnih ljudi drastično spremenile. Ko smo spremljali dogajanje, nam je mnogim zastal dih, najprej smo lahko le nemočno spremljali stisko in obup ljudi, ki so izgubili vse. Ko so se razmere vsaj malo umirile, smo tudi Novomeščani stopili skupaj in res požrtvovalno pomagali prizadetim območjem; v akcijah zbiranja materialne in finančne pomoči ter z delovnimi akcijami na prizadetih območjih. Čeprav je bila situacija izredno težka, je ta medsebojna solidarnost dajala upanje, da ljudje še znamo in še zmoremo stopiti skupaj in si pomagati. In ravno ta prijazna misel o medsebojni podpori naj nas spremlja tudi v prihajajočih prazničnih dneh, ko bomo ponovno sedeli z »dnevnikom« inventure preteklega leta ter z načrtom novih ciljev za prihodnje leto.

Z namenom, da bo zadnji mesec v letu vseeno prijetnejši in družabnejši, pa vas vabim, da obiščete naš čudoviti praznično okrašeni Glavni trg, na katerem Mestna občina Novo mesto v okviru tradicionalnega novomeškega Adventa pripravlja številne glasbene dogodke in odličen program za obiskovalce vseh starostnih obdobj.

Seveda pa ste tudi v letu, ki prihaja, vse občanke in občani s svojimi pobudami, predlogi in vprašanji glede občinske problematike vedno dobrodošli, da se obrnete na našo svetniško skupino SDS, ki vam ob tej priložnosti za leto 2024 želi blagostanje, mir, srečo, medsebojno razumevanje, strpnost ter povezovanje

in sodelovanje na vseh področjih življenja.

Eva Filej Rudman,

svetniška skupina SDS

SPET SE POTRJUJE, DA SO POSLANCI IN VLADA PO NAŠIH PREJETIH GLASOVIH POZABILI NA NAŠE STISKE

Besede upokojenec, kaj šele stavkov o nujnem izboljšanju njihovega položaja od volitev dalje, že dolgo ne slišimo. Slišimo izjave, da bodo direktorji domov za starejše primorani klicati svojce, da vzamejo njihove oskrbovance domov, ker nimajo delavcev, ki bi jih primerno oskrbovali. Pomoč na domu ne deluje, ker ravno tako ni dovolj delavcev. Zdravstveni domovi so po kovidu ostali zaprti, diagnostika ni pravočasna. Z veliko žalostjo omenjam nasilje nad starejšimi. Ste vedeli, da kar dva od treh zaposlenih v DSO priznavata, da sta v zadnjem letu trpinčila starejše varovance – psihološko in fizično. Vsi to občutimo, še posebej pa starejši. Radi bi zakonsko uredili evtanazijo, kako živimo starejši desetletja prej, pa odločevalcev ne zanima. Kakšen blef. Rajši bi prej poskrbeli za zasluženost dostojno pokojnino. Stvari se slabšajo. Kako je mogoče, da minister govori o predvidenem 8,5-odstotnem zvišanju pokojnin v začetku leta 2024, mediji pa poročajo, da to še ni predvideno v državnem proračunu. Kje je danes povprečna pokojnina v primerjavi s povprečno plačo, rajši ne govorim. Ker boste upravičeno jezni. Na kratko povedano – ravnanja družbe se da razumeti, kot da noče videti tisk starejših. Odgovorni gledajo stran, problemov ne rešujejo, se pretvarjajo, kot da jih ni ...

Postali smo apatični. To gre povsem »na roke« odgovornim. Že Platon je okrog 427 pred našim štetjem zapisal, da je apatija cena, da nam bodo vladali zli ljudje. Morda je treba besedo zli zamenjati z neodgovorni. Ne ločim ljudi po tem, da so eni levi, drugi desni. Zame so samo poštene, pravični, odgovorni, sposobni sodelovati ... ali pa ne.

Kje so nujne izboljšave – učeno reforme na področju javnega zdravstva, javnega šolstva? Ni jih, občasno nam poročajo o kakšni manjši izboljšavi. Potrjuje se, da je zdaj še slabše, ker nimamo starejši nobenega zagovornika v parlamentu. Če bi glasovali zase, bi jih lahko imeli po matematičnem izračunu blizu 40.

V novomeškem DeSUS-u nismo vrgli puške v koruzo. Trudimo se. Zgolj zato, kljub enemu glasu v 30-članskem občinskem svetu še uspešno branimo doseženo v preteklih mandatih, kot sta zagotavljanje, da je vedno dovolj denarja v občinskem proračunu za pomoč na domu in ustvarjanje oskrbovanih stanovanj. Manj posluha pri županu dosegamo za več denarja za društva upokojencev, finančno se podpira e-oskrba, subvencionira se vgradnja dvigal v blokkih (to imamo po zaslugi novomeškega DeSUS-a samo v naši občini). In še marsikaj. Letno smo vam poročali o konkretnih rezultatih.

Stanje ni rožnato. Lahko pa je slabše. Zato moramo ostati optimistični, aktivni. Podprimo tistega ali tisto skupino, ki bo zares delala za starejše, saj nas je skoraj tretjina. Gre pa tudi za mlajše, njihove plače in iz njih izračunane pokojnine. Denarja je skoraj dovolj, le pravičnej in bolj pošteno je treba ravnati z njim. Dokazano na številnih primerih. Ne znam nakladati. Kljub temu si želim, da bi bila ta moja razmišljanja pretirana in popolnoma zgrešena, mimo ...

Želim vam miru, vsem dostojno življenje, več spoštovanja med seboj, še posebej do starejših, in da bi se v življenju vse izteklo v dobro vseh. Pa srečno v letu 2024.

Mag. Adolf Zupan,

svetniška skupina DeSUS

OHRANIMO UPANJE TUDI V NEGOTOVIH ČASIH

Najlepše je pisati in brati o uspehih, dosežkih in dobrih stvareh ter ljudeh. A življenje ni pravljica, pogosto slišimo. Si pa vsi želimo, da prazniki ne bi bili prazni. Da bi jih lahko zapolnili z dobro voljo, zdravim obrokom na mizi, s srčnimi odnosi in z upanjem v očeh. Žal je vse to lahko okrnjeno zaradi skrbi, kako živeti in preživeti v tem materialistično hlastajočem in pogubnem svetu.

Val negativnih sprememb (naravne katastrofe, politične zablode ...) je naplavil podražitve na številnih področjih. Vse to občutimo vsi. Žal tudi pri stvareh, dobrinah in dejavnostih, ki se jim ne moremo odpovedati. Za človeka dostojno in razmeroma varno življenje potrebujemo streho nad glavo, ogrevane prostore, hrano, vodo, elektriko, komunalno ureditev, varstvo za otroke ... A glej ga, zlomka, ravno na to se spravljajo odločevalci.

Na to nimamo vpliva. Žal tudi tisti, ki smo do določene mere vpeti v lokalno politiko, ne, čeprav pri svojih odločitvah mislimo na kakovost življenja naših občanov, ne pa na všečnost trenutne oblasti.

Sedaj mnogi gotovo že veste, kaj imam v mislih. Najprej so tu vrtci. Rek pravi, da so otroci naše največje bogastvo, a s tem zagotovo ni to mišljeno v materialnem smislu. Če povem nekoliko drugače – biti moraš bogat, da lahko otroku omogočiš med drugim tudi varno in kakovostno organizirano vzgojno-izobraževalno dejavnost v predšolskem obdobju.

Seveda je marsikaj povezano z odločitvami na državni politični ravni, a ne slepimo se. Občina bi, če bi ravnala gospodarno in odgovorno, lahko pomagala staršem predšolskih otrok z razumnimi subvencijami.

Druga »rak rana« so cene komunalnih storitev. Tudi te so šle v naši občini v nebo, prebivalci pa lahko le sklonimo glavo in plačujemo položnice. Pri monopolu pač nimamo izbire.

Tretja pereča tema za mnoge je pomoč na domu, ki je namenjena pretežno starejšim osebam. Gre za ranljivo skupino občanov. Žal pa se tisti, ki so posredno ali neposredno čustveno in sorodstveno vpeti v to, ne morejo odločiti med DA in NE. Vedno je DA, a za mnoge to ni preprosto oziroma je tako težko, da zato šepa kakovost njihovega življenja na nekem drugem področju.

Če sklenem to manj prijetno razmišljanje – denarja je dovolj, le razporejen ni pravilno, če ga nekdo ne zna ali noče primerno razdeliti.

A novomeška občinska organizacija SD resno in odgovorno razume voljo volivcev, ki so nam zaupali svoj glas. Zato natančno opazujemo, konstruktivno predlagamo in smo kritični, kadar je to upravičeno. Pravzaprav naše ideje, mnenja, predlogi niso le naši, ki smo politično aktivni, ampak smo glas ljudstva. Glas vseh tistih, ki nas ustavljajo na ulici, v trgovini, nam pišejo, nas pokličejo in nam povedo, kaj jih moti in kaj jim je všeč.

In zato še pohvala – všeč sta jim novi brvi, ki sta lepa popestritev sprehajalnih poti in povezanost z naravo. A ne glede na vse težave in skrbi, ki jih imamo kot posamezniki in kot družba, je prav, da premoremo v sebi toliko želje in energije, da znamo poiskati tudi lepe dogodke, stvari in ljudi ter v vsem tem uživati.

Z adventom prihaja čarobno vzdušje, ki prinaša praznično razpoloženje in krepki upanje v dobro. Na individualni in kolektivni ravni. Naj to upanje nikoli ne usahne. V SD bomo tudi v prihajajočem letu zastopali vrednote, ki ščitijo ljudi in pripomorejo h kakovostnemu življenju.

Želim vam lep december in obilo zdravja, veselja ter uspehov v letu 2024

Srečko Vovko,

svetniška skupina SD

VINSKE GORICE: PONOS DOLENJSKE IN VELIK TURISTIČNI POTENCIAL ALI ZARAŠČENI HRIBI IN NASELJENI OBJEKTI?

Nekje na Dolenjskem so kraji, hiša, vinograd, košček polja. Tam so meseci sami maji ... (T. Pavček)

Tako je naš veliki rojak zapisal v eni izmed svojih pesmi. Verjamem, da bi marsikateri Slovenec, če bi ga vprašali, katera je prva asociacija za Dolenjsko, omenil vinograd, vinske gorice, cviček ...

Trta sodi med najstarejše listnato rastlinje. Na današnjem področju Slovenije se z vinsko trto srečamo že v starejši železni dobi (2000 pred našim štetjem). Leta 1582 je Andrej Recelj, župnik z Rake, prevedel Gorske bukve – zbirko predpisov, ki so urejali delo in odnose v vinskih goricah in so bili v veljavi do sredine 18. stoletja. Po njih so bili vinogradniki dolžni skrbno obdelovati vinograd, urejati poti, paziti, da niso z drevjem sosedu delali sence ... Če je vinogradnik sosedu povzročil škodo, je moral prvo leto dati določeno količino vina ali denarja, drugo leto se je kazni podvojila, tretje leto pa so ga že pregnali iz vinograda.

Če se danes sprehodimo po naših vinskih goricah, bi si marsikje zaželeli, da bi lahko uveljavili pravila iz Gorskih bukev. Celo v »mondeni« Trški gori najdemo kar precej zaraščanih vinogradniških površin, ki močno kazijo izgled vinske gorice, so pa tudi leglo raznih bolezni, vključno z zlato trsno rumenico, ki vse bolj ogroža naše vinograde.

To je ena plat problematike. Druga je sicer na prvi pogled milejša, za obstoj in razvoj vinogradništva in vinskih goric pa še nevarnejša: izsekavanje vinogradov, čiščenje vinogradniških površin in naseljevanje prebivalcev v zidanice, ki so kmetijski objekt, namenjen pridelavi

in shranjevanju vina, ne pa stalnemu bivanju.

Dejstvo je, da so se časi od Gorskih bukev do današnjih dni temeljito spremenili, da je življenje tudi na podeželju danes popolnoma drugačno, kot je bilo še pred desetletji, da imajo mladi drugačne prioritete, vrednote, izzive. Kaj moramo res čez noč pozabiti in opustiti vse, kar je naše prednike stoletja združevalo, povezovalo, nekaterim omogočalo preživetje, drugim dajalo nešteto lepih trenutkov ob uspešno pridelani vinski kapljici? Ob zaključku del so se naši predniki, čeprav v skromnih razmerah, vedno znali družiti, se poveseliti, zapeti, zaigrati, plesati. To jim je dajalo moč in energijo, da so zdržali sicer težke življenjske pogoje. Danes smo v nevarnosti, da bomo zapravili to izjemno vinogradniško kulturno krajino, ki je edinstvena in unikatna v svetovnem merilu, obenem pa seveda tudi vso ostalo snovno in nesnovno dediščino, številne običaje, šege, tradicijo, celo kulinarika se bo sčasoma izgubila v poplavi sodobnih trendov. S tem izginja tudi pomembna socialna nota, ki jo nakupovalni centri in sodobni multimedijски pripomočki nikoli ne bodo mogli nadomestiti.

Zamislite si sliko vaše vinske gorice, ki bo očiščena vinogradov. Polovica bo morda naseljena, polovica zaraščena. Ravno v času, ko smo vzpostavili nekaj obetavnih projektov, kakršna sta Turizem v zidanicah in Odprte zidanice, ki s svojo dodano vrednostjo lahko precej pripomoreta k zaustavitvi trenda sekanja vinogradov, smo na drugi strani v veliki nevarnosti, da bomo to unikatnost in ta izjemni turistični potencial, nagrajen tudi s strani EU, zapravili. Če se bo to enkrat zgodilo, potem se moramo zavedati, da bomo pokopali naše malo vinogradništvo, s tem pa tudi naše običaje, bogato tradicijo, dediščino, ki se ji čudijo in nam jo zavidajo vsi evropski narodi, ki prihajajo v naše vinske gorice kot turisti. Izgubili bomo glavni atribut Dolenjske, ki ne bo več to, kar je bila dolga stoletja.

Zato strnimo vrste in naredimo vse, vsak na svojem področju: od države do občin, vinogradniških društev in predvsem tudi vinogradnikov, da ohranimo našo kulturno krajino, bogato vinogradniško dediščino, staro več tisočletij, in spomin ter spoštovanje do naših prednikov, ki so nam vse to izročili v varstvo. Seveda pa smo vinske gorice dolžni ohraniti predvsem za naše otroke in vnuke.

Matjaž Pavlin,

svetniška skupina SLS

NOVOMEŠKI
KOLAŽ

Peter Žunič Fabjančič, Boštjan Pucelj, Saša Sršen,
Foto Asja – Robert Kokol

Župan Gregor Macedoni je s podžupanjo Saro Tomšič že tradicionalno ob začetku študijskega leta sprejel prorektorico Univerze v Novem mestu ter dekanje in dekane visokošolskih zavodov s sedežem v Novem mestu. Predstavili so svoje načrte ter izzive, s katerimi se bodo soočili v prihodnjem letu, posebej pa so poudarili vztrajno naraščanje števila vpisanih študentov, kar kaže na aktualnost in visoko kakovost študijskih programov.

Bilo je 1. oktobra leta 1903. Ta dan je na izviru v Stopičah začelo delati črpališče novomeškega vodovoda in Novomeščani smo opustili stari litoželezni vodnjak na Glavnem trgu, v katerega je bila speljana voda iz Krke. Prelomni dogodek izpred 120 let je Komunala Novo mesto obeležila z dogodkom v Kulturnem centru Janeza Trdine in z razstavo na Glavnem trgu.

Na Novem trgu smo v družbi dijakov Gimnazije Novo mesto uradno predali nove prostore za mlada zagonska in inovativna podjetja s področja robotike ter tehnologij pametnega mesta, namenjene izvajanju projekta UrbanMakerspace. V urbanem poslovnem inkubatorju bo v skupnostni delavnici mogoče izvajati izobraževalne vsebine, preostali prostori pa bodo namenjeni podjetjem in razvojnim projektom.

Novo mesto je v sodelovanju z Gospodarsko zbornico Dolenjske in Bele krajine gostilo 70 častnih konzulov Republike Slovenije. Gostje, ki dopolnjujejo mrežo državne diplomacije in so se v Sloveniji mudili na večdnevem uradnem obisku, so spoznali delo razvojno naravnanih podjetij regije in si v družbi podžupana Urbana Kramarja z razgledne ploščadi ogledali naše mesto.

Pred prvim pogovornim večerom Brez filtra z Anuš, kjer se je kot gost izkazal poveljnik Civilne zaščite Srečko Šestan, se je slednji srečal tudi s poveljnikom Gasilsko-reševalnega centra Novo mesto Gregorjem Blažičem in županom Gregorjem Macedonijem.

Prizadevanja Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS), ki bo v sodelovanju z Razvojnim centrom Novo mesto začelo s pripravo vsebin ob prenovljeni železniški povezavi Ljubljana–Novo mesto–Karlovac–Zagreb, sta na prvi skupščini podprla hrvaški minister za regionalni razvoj in EU sklade Šime Erlič in slovenski minister za kohezijo in regionalni razvoj dr. Aleksander Jevšek.

Občanom, ki dneve preživljajo na igrišču stadiona Portoval in ob njem, se po podpisu pogodbe obeta nova nadstrešnica in prenovljena tribuna. Preurejena in pokrita tribuna bo omogočala spremljanje športnega dogajanja v vseh vremenskih razmerah za 1000 gledalcev, ki jim bo na voljo 760 sedišč.

Na OŠ Drska so za učence organizirali predstavitev poklicev zaščite in reševanja. Veliko zanimanja so poželi tudi medobčinski redarji; šolarjem so pokazali službeno vozilo in opremo, ki jo uporabljajo pri delu.

V septembru smo na igriščih Teniškega kluba Portovald uspešno izvedli že 13. Dobrodelni županov teniški turnir in zbrali sredstva v višini 4.880 evrov. Namenili smo jih družini Zupančič iz Regrče vasi za nakup avtomobila, prilagojenega invalidni osebi.

Prostovoljno gasilsko društvo Prečna bo tudi s finančno pomočjo Mestne občine Novo mesto pomladilo svoj vozni park. Novo vozilo, za katerega so pogodbo podpisali na rotovžu, bo omogočilo hitrejšo posredovanje pri vseh vrstah intervencij. Poleg tega PGD Prečna letos praznuje 110 let delovanja, za kar jim iskreno čestitamo.

Evropski teden mobilnosti nam je v živahnem duhu pomagalo zaključiti kar 850 otrok, ki so se na Dnevu brez avtomobila na zabaven način spoznavali s trajnostno mobilnostjo. Velika zahvala gre tudi sodelujočim organizacijam, ki vsako leto našim najmlajšim narišejo nasmeh na obraz.

Novomeški mestni gozd Ragov log je dobil novo dopolnitev – vadbene naprave, ki so primerne za vse generacije. Projekt je rezultat izjemnega sodelovanja Krajevne skupnosti Majde Šilc in Krajevne skupnosti Center, ki sta ob naši podpori združili moči pri postavitvi vadbišča za bolj zdrav življenjski slog meščanov.

Ob Evropskem tednu mobilnosti se je v vlogi voznika električnega avtomobila Rudi prvič preizkusil župan Gregor Macedoni in na cilj pripeljal zadovoljno uporabnico sistema. S to simbolično gesto smo izpostavili pomen sistema za starostnike in se za zanesljivo delovanje prevozov zahvalili požrtvovalnim voznikom, hkrati pa k sodelovanju povabili nove prostovoljce, saj jih nujno potrebujemo.

ALI SO BILI PODPISI VOLIVK IN VOLIVCEV SPREJETI DOVOLJ RESNO?

Upali smo, da bomo kot širša družba zmogli toliko poguma in pri problematiki enakopravnega vključevanja v družbo socialno šibkejših posameznikov, še posebej otrok, naredili korak naprej.

Župani JV Slovenije in Posavja s prvopodpisanim županom Mestne občine Novo mesto, mag. Gregorjem Macedonijem, so dne 9. 8. 2023 v državni zbor z več kot 30.000 zbranimi podpisi volivk in volivcev vložili predloge sprememb zakonov za zaščito otrok iz težkih socialnih okolij. Zbrani podpisi so izražali jasno voljo, da je potrebno na tem področju nekaj spremeniti. Na drugi strani so pomenili veliko odgovornost za zakonodajalca.

V težkih socialnih okoljih je predispozicija rojenega otroka manj perspektivna od vrstnikov zgolj zato, ker se je rodil v takšnem okolju. Če k temu dodamo še pomanjkanje vrednot, kot so izobraževanje, izobrazba in delo, sta manjši družbeni napredek in razvoj posameznika v takšnem okolju neizogibna. Predlogi sprememb zakonov so se nanašali na področje izobraževanja, socialne politike, trga dela in voznških dovoljenj. Ob zasledovanju ciljev uspešnega zaključevanja osnovnošolskega izobraževanja in vključevanja na trg dela bi se v Zakonu o socialno varstvenih prejemkih spremenilo, da bi se v primeru neobiskovanja osnovne šole in zapadlih dolgov do javnih subjektov socialna pomoč izplačala v materialni obliki za osnovne življenjske potrebščine, čemur je tudi sicer namenjena. Posledice, ki sicer nastanejo v primeru neizpolnjevanja obveznosti, za prejemnike socialne pomoči ne veljajo, saj izvršba ni možna. V praksi se pojavljajo primeri, ko ima posameznik tudi 130 neizterjanih prekrškov. Prav tako bi se po Zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih otroški dodatek v primeru neobiskovanja osnovne šole izplačal v materialni obliki in znižal za tretjino, če otrok ne bi nadaljeval šolanja v srednješolskih programih. Zakon o urejanju trga dela bi se dopolnil s podaljšanjem maksimalne vključenosti posameznika v javna dela iz dveh na štiri leta in bolj poenostavljeno napotitvijo brezposelne osebe na delo, v Zakonu o voznikih bi se uvedel pogoj za opravljanje voznškega izpita z devetletnim obiskovanjem osnovne šole in zaključenim sedmim razredom osnovnošolskega programa.

V Mestni občini Novo mesto (MONM) je število učencev Romov, ki uspešno zaključijo osnovno šolo, v povprečju komaj 12 %, gledano od vpisa v letu 2009 do 2021. Generalni izziv je preslaba podpora družine za vztrajanje v šolskem procesu, saj za večino pripadnikov romske skupnosti pridobitev osnovne izobrazbe ni vrednota. Navedena dejstva se ne ugotavljajo samo v novomeški občini, ampak tudi drugih, in ne samo pri romski populaciji, temveč tudi v okoljih priseljenih družin. Tudi zaposlovanje ostaja v veliki meri neuresničeno. Kazalniki, ki jih je Vlada RS opredelila v Nacionalnem programu ukrepov za Rome za obdobje 2021–2030, kot kaže, ne bodo doseženi. Da se situacija ne izboljšuje, ampak celo poslabšuje, ugotavlja tudi vladna delovna skupina za obravnavo romske problematike.

Zato velika zavzetost županov, ki so zaradi potreb okolja in v želji narediti napredek na tem področju zbrali potrebno

število podpisov volivk in volivcev ter začeli postopek sprememb zakonov:

1. Najprej sta jih obravnavali komisiji Državnega sveta RS, ki sta prepoznali pomembnost tematike in predloge podprli.

2. Vlada RS v mnenjih, ki so del zakonodajnega postopka, predlogov ni podprla. Argumenti niso prepričljivi. Nekateri si celo nasprotujejo.

3. Nato so bili predlogi obravnavani v matičnih delovnih telesih Državnega zbora RS, in sicer v Odboru za delo, družino, socialne zadeve in invalide ter v Odboru za infrastrukturo, okolje in prostor. Oba odbora sta kljub podpori članov opozicijskih strank predloge, razen v delu, ki se nanaša na podaljšanje maksimalne vključenosti posameznika v javna dela iz dveh na štiri leta, zavrnila.

4. Morebitni drugi amandmaji, s katerimi bi se spremenili, dopolnili ali preoblikovali predlogi zakonskih sprememb, da bi jih podprli, niso bili vloženi.

S tem se je zakonodajni postopek zaključil. Volivkam in volivcem pa je bila odvzeta možnost, da bi o njihovem predlogu odločal Državni zbor z 90 izvoljenimi poslankami in poslanci. Je to res demokratično?

Razprave v odborih so bile aktivne, kresala so se različna mnenja in pogledi. Kot skupno ugotovitev tako koalicijskih kot opozicijskih predstavnikov je bilo mogoče razbrati, da se situacija ne izboljšuje, da je že kritična in da je potrebno nujno nekaj storiti. Zato je Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide po koncu razprave na predlog treh koalicijskih poslanskih skupin (Gibanje Svoboda, Socialni demokrati, Levica) sprejel sklepa, s katerima:

1. predlaga Vladi RS, da do konca leta 2023 pripravi zakonodajne spremembe, ki bodo ustrezno in učinkovito naslovile romsko problematiko, zlasti z vidika vključevanja Romov v družbo in krepitve družbene odgovornosti posameznika;

2. predlaga Vladi RS, da okrepi storitve centrov za socialno delo za podporo družinam ter v centrih za socialno delo v občinah, kjer biva romska skupnost, zagotovi dodaten kader ter ustrezno strokovno podporo socialnim delavcem.

Do konca leta je le še slab mesec. Glede na mnenja Vlade RS med zakonodajno proceduro in glede na razpravo, ki je zatem potekala s pristojnim ministrstvom na seji vladne delovne skupine, je pričakovati, da bodo šli vladni predlogi za realizacijo sklepa odbora v smeri t. i. mehkih vsebin, programov, kot so socialna aktivacija, večnamenski romski centri, zaposlitev dodatnih strokovnih delavcev itd. V letu 2022 je bilo za različne mehke vsebine namenjenih več kot 2.500.000,00

EUR, z upoštevanjem sredstev za osnovne šole skupaj okrog 10.000.000,00 EUR. T. i. mehke vsebine tečejo že vrsto let, zagotovo so pomembne in potrebne, a glede na dogajanje v okolju le-te (žal) niso dovolj. Zato utemeljeno pričakujemo, da

bo Vlada RS realizirala sklep odbora in pripravila konkretne zakonske predloge, ki bodo učinkovito reševali navedeno tematiko. Mi jih bomo aktivno spremljali.

¹ Podatki so povzeti iz Desetega poročila Vlade RS o položaju romske skupnosti v Sloveniji, številka 09500-7/2023/3, z dne 7. 9. 2023, z dodatnim pojasnilom Urada za narodnost RS glede zadnjega veljavnega INOP, elektronsko sporočilo z dne 25. 10. 2023.

Več o tem si lahko preberete v člankih, ki sta bila objavljena v reviji Pravna praksa:

Bolta Saje Jana, Macedoni Gregor: Reševanje problematike otrok iz težavnih socialnih okolij, Pravna praksa, št. 29-30/2023.
Bolta Saje Jana, Zakonodajna procedura (žal) prehitro zaključena, Pravna praksa, št. 44/2023.

GLASOVANJE ČLANOV NA ODBORU ZA DELO, DRUŽINE, SOCIALNE ZADEVE IN INVALIDE

NOVELA ZAKONA O STARŠEVSKEM VARSTVU IN DRUŽINSKIH PREJEMKIH

ZA

Bah Žibert, Anja (SDS)
Furman, Karmen (SDS)
Helbl, Alenka (SDS)
Jeraj, Alenka (SDS)
Reberšek, Aleksander (NSi)

PROTI

Knežak, Soniboj (SD)
Krajnc, Darko (Svoboda)
Lep, Jurij (Svoboda)
Novak, Tereza (Svoboda)
T. Vatovec, Matej (Levica)

Žibrat, Sara (Svoboda)
Živic, Andreja (Svoboda)
Čebela, Bojan (Svoboda)
Gazinkovski, Sandra (Svoboda)
Jakopovič, Milan (Levica)

NOVELA ZAKONA O SOCIALNO VARSTVENIH PREJEMKIH

ZA

Bah Žibert, Anja (SDS)
Furman, Karmen (SDS)
Helbl, Alenka (SDS)
Jeraj, Alenka (SDS)
Reberšek, Aleksander (NSi)

PROTI

Knežak, Soniboj (SD)
Krajnc, Darko (Svoboda)
Lep, Jurij (Svoboda)
Novak, Tereza (Svoboda)
T. Vatovec, Matej (Levica)

Žibrat, Sara (Svoboda)
Živic, Andreja (Svoboda)
Čebela, Bojan (Svoboda)
Gazinkovski, Sandra (Svoboda)
Jakopovič, Milan (Levica)

NOVELA ZAKONA O UREJANJU TRGA DELA

ZA

Knežak, Soniboj (SD)
Krajnc, Darko (Svoboda)
Lep, Jurij (Svoboda)
T. Vatovec, Matej (Levica)
Žavbi, Lenart (Svoboda)

PROTI

Žibrat, Sara (Svoboda)
Živic, Andreja (Svoboda)
Čebela, Bojan (Svoboda)
Gazinkovski, Sandra (Svoboda)
Jakopovič, Milan (Levica)

Bah Žibert, Anja (SDS)
Furman, Karmen (SDS)
Helbl, Alenka (SDS)
Jeraj, Alenka (SDS)

GLASOVANJE ČLANOV NA ODBORU ZA INFRASTRUKTURO, OKOLJE IN PROSTOR

NOVELA ZAKONA O VOZNIKIH

ZA

Bakovič, Predrag (SD)
Jelen, Jožef (SDS)
Krivec, Danijel (SDS)
Podkrajšek, Bojan (SDS)
Černač, Zvonko (SDS)
Rosec, Franc (SDS)
Žakelj, Janez (NSi)

PROTI

Props, Franc (Svoboda)
Rezar, Aleš (Svoboda)
Sukič, Nataša (Levica)
Uranič, Teodor (Svoboda)

Žibrat, Sara (Svoboda)
Avšič Bogovič, Nataša (Svoboda)
Gregorič, Miroslav (Svoboda)
Lamut, Miha (Svoboda)

KO DRŽAVNI ZBOR ZAVRNE LJUDSTVO, KI GA JE IZVOLILO

Na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju že vrsto let živi romska skupnost. Nekoč so se njihovi člani znali vključevati v družbo. Bili so zaposleni in svoje otroke so pošiljali v šolo. Lokalne skupnosti so jim nudile, kjer se je le dalo, pogoje za bivanje, predvsem pa so se skupaj z ostalimi institucijami in civilno družbo trudile za njihovo integracijo v družbo. Tako država kot lokalne skupnosti so za izboljšanje položaja romske skupnosti vlagale tudi proračunska sredstva. Žal so se razmere v teh naseljih iz leta v leto poslabševale do te mere, da policijska statistika zadnjih let kaže na porast kriminala v teh okoljih, zaradi česar se večinsko prebivalstvo ne počuti varno oziroma postaja žrtev neurejenih razmer.

Enajst županov z območja Dolenjske, Bele krajine in Posavja je v mesecu avgustu v državni zbor vložilo predloge sprememb zakonov za reševanje problematike otrok iz težavnih socialnih okolij, kar gotovo romska naselja so. Da gre za izredno pomembno in perečo problematiko, kaže tudi dejstvo, da se je pod te zakone podpisalo več kot 31.000 volivk in volivcev.

Namen predlogov sprememb zakonov je bila odprava nekaj sistemskih vzrokov, pri čemer neurejena zakonodaja spodkopava prizadevanje lokalnih skupnosti, državnih institucij in civilne družbe, da bi bili pred zakonom vsi enaki. Nemoč institucij se kaže v neracionalni porabi denarnih socialnih transferjev, nesposobnosti sistema, da izterja kazni za prekrške, in nemoči šolskega sistema pred starši, ki svojih otrok ne pošiljajo v šolo, čeprav je osnovna šola v Sloveniji obvezna. Ti starši škodijo svojim otrokom in vsej skupnosti, saj so njihovi otroci prepuščeni ulici in s tem kriminalu, namesto da bi v šolah osvojili osnovne veščine učenja, prilagajanja družbi, predvsem pa da bi pridobili delovne navade in se s tem lažje vključili na trg dela. Zaposlenost Romov na Dolenjskem je praktično nična.

Država na tem področju ni naredila skoraj ničesar. Z nekaterimi politikami celo spodbuja njihovo neodgovornost. Socialni transferji niso porabljeni za potrebe otrok. Nevestni starši jih porabijo za alkohol, droge in strelno orožje. Predvsem otroci in ženske so tako žrtve začaranega kroga neučinkovite zakonodaje.

V prvem tednu oktobra sta matična odbora Državnega zbora Republike Slovenije obravnavala predloge zakonov. Žal je vladajoča koalicija zakone zavrnila, s tem pa tudi trud 11 županov in voljo 31.000 podpisnikov, da bi se razmere končno začele urejati. V opoziciji smo zakone soglasno podprli.

Ker kot poslanka z Dolenjske glasno opozarjam na to problematiko in sem očitno slaba vest poslankam Svobode iz iste volilne enote, me je Tamara Vonta na seji državnega zbora javno obtožila, da zavajam ljudi, da jih zavajajo tudi župani in da se je treba z Romi še naprej pogovarjati, ne konkretno ukrepati.

Koalicija si je z zavrnitvijo predlogov naložila veliko breme, ki se ga v tem trenutku niti ne zaveda, saj poslanci, ki niso podprli županskih predlogov, ne živijo med nami, kar pa jih ne odvezuje odgovornosti do nas Dolenjcev, Belokranjcev in Posavcev. Če ne prej, jih bomo povprašali po rezultatih njihovega dela na naslednjih volitvah.

Dr. Vida Čadonič Špelič, poslanka Državnega zbora, Nova Slovenija

Kot poslanka in koalicijski poslanci se ne izogibamo zakonskim spremembam, ki naj bi prispevale k reševanju problematike otrok, tudi romskih, iz težavnih socialnih okolij. Enako velja tudi za zakonske predloge, ki jih je skupaj z več kot 5.000 podpisi volivcev vložila skupina enajstih županov z območja Dolenjske, Bele krajine in Posavja. Menim le, da ti predlogi sami po sebi ne bodo rešili težav, ki jih nastavljajo. Nobena država se ne loteva tako velikih ali celo grobih posegov v najbolj občutljiva socialna področja le na podlagi predvidevanj posameznih predlagateljev. Našim zadržkom pritrjuje tudi stališče parlamentarne zakonodajno-pravne službe.

Sicer v okviru pristojnega ministrstva in na vladni ravni delujejo dve delovni skupini, ki se ukvarjata s to perečo problematiko, in Urad za narodnosti, katere vršilec dolžnosti je g. Janez Doltar. Gre namreč za izjemno kompleksna vprašanja, ki jih ni mogoče rešiti na način, da le spremeniš nekaj členov v zakonu. Prav nasprotno – takšen pristop bi povzročil še več zakonskih in praktičnih vrzeli. Zgolj dosledno upoštevanje veljavne zakonodaje bi rešilo bistveno več vprašanj. Glede te tematike se ukvarjamo tudi znotraj poslanske skupine in skušamo pristopiti k zadevi v skladu z zakonodajo in ustavo RS.

Jožica Derganc, poslanka Državnega zbora, Gibanje Svoboda

LETO PO VOLITVAH IN ROMSKA PROBLEMATIKA

Ena izmed izredno perečih zadev na območju Dolenjske in celotne JV Slovenije je romska problematika. Z njo se soočamo vsak dan, pri čemer imamo več slabih kot dobrih izkušenj. Lokalna skupnost je opravila svojo nalogo, saj je romska naselja opremila s komunalno in cestno infrastrukturo, zagotovila zemljišča in uredila bivalne pogoje, a se položaj ni prav nič izboljšal. Javne storitve plačuje zelo majhen delež romske populacije, nova infrastruktura pa je v zelo žalostnem stanju. Polomljeni hidranti, jaški brez pokrovov, uničena igrala in kupi smeti, ki se kurijo po otroških igriščih, so odraz popolnoma neprimernega odnosa do te novozgrajene infrastrukture. Neustrezna je tudi socialna politika, ki ne vzpodbuja zaposlovanja, pač pa izkoriščanje vseh vrst socialnih transferjev. Problematika se kaže tudi v šolah, saj konča osnovnošolsko obveznost vedno manj romskih otrok. Dogodki v zadnjih mesecih nam kažejo poslabšanje varnostnih razmer, saj se pojavlja vse več izsiljevanj in fizičnega obračunavanja. Zaradi vseh teh dolgoletnih težav je enajst občin jugovzhodne Slovenije, med njimi tudi MO Novo mesto, avgusta letos v Državni zbor RS vložilo zakonodajno pobudo. Vlagatelji so predlagali spremembe štirih zakonov, ki se nanašajo na področja socialne politike, družinske politike, trga dela in vozniških izpitov.

V Državnem zboru smo 4. oktobra doživeli »hladen tuš«, saj sta nas aktualna vlada in njena koalicija »pustili na cedilu«. Spremembe zakonov so bile zasnovane tako, da bi lahko bistveno pripomogle k reševanju romske problematike. Cilji predlogov zakonov so bili: zmanjšanje kriminala v občinah, višja izobrazba ter zaposlenost Romov in boljša integracija v lokalno okolje. Koalicijski poslanci (Levica, Gibanje Svoboda, SD) romske problematike enajstih občin ne vidijo kot pereče in nujne za reševanje, raje se ukvarjajo sami s seboj kakor pa s težavami državljanov. Zakoni »so padli« že na matičnih odborih v Državnem zboru, argumenti poslancev proti zakonom so bili slabi izgovori, brez vsebine, hkrati pa so bili brez lastnih predlogov za rešitev problematike. Malo jim je bilo mar, da so zakoni v razpravi v Državnem svetu prejeli močno podporo, zagovarjala sta jih župan MO Novo mesto Gregor Macedoni in državni svetnik Bojan Kekec, a so se na matičnih odborih kljub temu odločili drugače. Priča smo bili tudi žaljivemu dialogu in celo zmerjanju z rasisti, kar si je na odboru dovolila poslanka Levica Nataša Sukič. Tako je Državni svet še vedno pomemben del slovenskega parlamenta, v katerem prevladujejo zdrava pamet, kulturnejša in bolj strokovna razprava in samostojno odločanje. Večkrat so se pojavile tudi težnje po njegovi ukinitvi oz. razpustitvi, vendar je ravno pri odločanju o omenjenih romskih zakonih pokazal, da je še kako potreben.

Položaj na državni ravni res ni blesteč. Strukturnih reform skoraj ni. Gospodarski kazalniki so izjemno slabi, davčne obremenitve gospodarstva vse večje, večja pa je tudi draginja. Da o zgrešeni energetski politiki, ki je povzročila energetsko draginjno, niti ne govorim. Situacija v zdravstvu verjetno še nikoli ni bila tako slaba. Spomnimo se obljub, da naj bi bila čakalna doba pri specialistu do 30 dni in da bo vsak imel svojega osebnega zdravnika ... Najnižje pokojnine naj bi bile 10 % nad pragom revščine, priča pa smo protestom upokojujencev pred slovenskim parlamentom, obenem pa predsednik vlade govori o potrebni legalizaciji migracij, ki poleg visokih stroškov povzročajo tudi varnostna tveganja.

Bojan Kekec, državni svetnik, Slovenska demokratska stranka

> Doc. dr. Damjan Balabanič, Komunalna Novo mesto

V KS ŽABJA VAS PILOTNI PROJEKT INDIVIDUALNEGA ZBIRANJA ODPADKOV

Na Komunalni Novo mesto smo si zastavili cilj, da bomo izboljšali ločevanje odpadkov, kar nam lahko uspe le s sodelovanjem občank in občanov. V ta namen bomo v Krajevni skupnosti Žabja vas v šestmesečnem obdobju od januarja do junija 2024 izvajali pilotni projekt individualnega zbiranja mešanih komunalnih odpadkov in odpadne embalaže. Vsakemu gospodinjstvu bomo glede na število stanovalcev dodelili zabojnike in vrečke, krajanom pa tako približali učinkovitejše ločevanje komunalnih odpadkov.

Krajevna skupnost Žabja vas bo orala ledino na področju ločevanja odpadkov zaradi tamkajšnje primerne poseljenosti, saj območje oblikujejo predvsem enostanovanjske stavbe, logistiko izvedbe pa olajša tudi bližina zbirnega centra. S spremljevalno analizo ob pobiranju odpadkov bomo tako lahko prepoznali, kako suvereni so pri ločevanju v posamičnih gospodinjstvih, po potrebi pa krajanom o ravnanju z zavrženimi predmeti dodatno poučili.

Gospodinjstva bodo v začetku leta prejela 80-litrski zabojnik za mešane komunalne odpadke ter dve 80-litrski vrečki za odpadno embalažo (za eno do tri osebe v gospodinjstvu), 120-litrski zabojnik za mešane komunalne odpadke ter dve 80-litrski vrečki za odpadno embalažo (za štiri ali pet oseb v gospodinjstvu) ali 240-litrski zabojnik za mešane komunalne odpadke ter dve 80-litrski vrečki za odpadno embalažo (več kot pet oseb v gospodinjstvu), preostale odpadke, kot so papir, steklo in biološki odpadki, pa bodo stanovalci še vedno odlagali na ekološke otoke.

S pravnimi napotki za ločevanje odpadkov, pri čemer svojo vlogo prevzemamo tudi na Komunalni Novo mesto, bomo prepričali, da nas bodo odpadki dobesedno zasuli. K temu nas žal vodi razširjena navada, da po večini zavržemo predmete, ki smo jih uporabljali manj kot šest mesecev. Tudi zato je potrebno vse napore usmeriti v zajem ločeno zbranih frakcij že na izvoru, kar bomo dosegli s pilotnim projektom, slednji način se je kot najbolj uporaben izkazal tudi v praksi. Surovine, ki jih zbiramo ločeno (papir, steklo, embalaža), tako posledično vračamo v ponovno predelavo, biološke odpadke pa z ustreznim izločanjem (zabojniki za biološke odpadke ali kompostiranje v hišnih kompostnikih) pravilno predelamo.

<p>PLASTIČNA EMBALAŽA</p> <p>V zabojnik ODLAGAMO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • plastenke pijač in živil, • platenke čistil in pralnih sredstev, ki nimajo znaka nevarnih odpadkov, • pločevinke pijač, • pločevinke živil, • votlo embalažo od mleka, sokov, • plastične lončke, • posodice od margarine in podobno, • embalažo, ki je prevlečena z aluminijasto folijo (prazne kavne vrečke, vrečke prigrizkov, piškotov ...), • prodajno embalažo iz plastičnih mas (PE, PET, PVC), • plastične vrečke, • stiropor (manjše količine), • vse druge majhne kovinske odpadke (baker, cink, aluminij, bela pločevina), • prazne platenke vod, • folijo za živila (prozorna in aluminijasta). 	<p>PAPIR</p> <p>V zabojnik ODLAGAMO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • časopis, revije, prospekte, listine, knjige, kataloge, brošure, šolske zvezke, • pisma in kuverte, ovojni papir, papirnate vrečke, zmečkan papir, • kartonske škatle in embalažo za prehrabene izdelke (riž, sol, testenine, otroška hrana), • kose lepenke, • ostalo papirnat embalažo. 	<p>STEKLO</p> <p>V zabojnik ODLAGAMO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kozarce za vlaganje kompotov, marmelad, zelenjave, • steklenice za vino, pivo, sokove, žagane pijače, • kozarčke in stekleničke otroške hrane, • steklenice za kis, olje, • razbite kozarce in steklenice, • stekleničke od parfumov in kozmetike, • drugo stekleno embalažo. 	<p>MEŠANI KOMUNALNI ODPADKI</p> <p>V zabojnik ODLAGAMO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ostanke iz umetnih mas (trda plastika), • oslojen in plastificiran papir, • kronske zamaške, ostanke kovinskih folij, • ostanke stiropora, • ohlajen pepel, cigaretne ogorke • odpadke iz tekstila, usnja, gume (ne avtomobilске), • odpadke iz porcelana, keramike; plenice za enkratno uporabo, • »hišne smeti«, vrečke sesalca, • kosti in manjše količine surovega mesa, • posodo - manjše kose, • rokavice (lateks, tekstil). 	<p>BIOLOŠKI ODPADKI</p> <p>V zabojnik ODLAGAMO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuhinjske odpadke, • zelenjavne odpadke (čebulni in krompirjevi olupki, odpadki vseh vrst zelenjave, denimo solate, zelja ...), • olupke in ostanke sadja, • kavno usedlino, • kavne filtre in čajne vrečke, • netekoče ostanke hrane, • jajčne lupine, • pokvarjene prehrabene izdelke, • papirnate vrečke in robčke, • vrtno odpadke, • rože, • plevel, • pokošeno travo, • staro zemljo lončnic.
<p>Embalažo vedno izpraznite, odstranite zamaške ali pokrovčke (in jih zbirajte ločeno — za humanitarne namene), večje platenke in pločevinke pa stisnite, saj s tem zmanjšate njihovo prostornino. Med znaki ali določena embalaža spada in rumen zabojnik, so tudi znaki za recikliranje.</p>	<p>Vse škatle stisnemo ali raztrgamo!</p>	<p>Zamaške steklenic vedno odstranimo!</p>		
<p>V zabojnik NE SPADAJO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • plastična embalaža nevarnih snovi z njihovimi ostanki, trda plastika (otroške igrače, plastične gajbice, ...) • bombice pod pritiskom (bombica za smetano, sprej ...). <p>To oddate v ZRC.</p>	<p>V zabojnik NE SPADA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • plastificirana in oslojena papirna embalaža (npr. mlečne embalaže, embalaže sadnih sokov, ipd.). <p>To spada v zabojnik za embalažo.</p>	<p>V zabojnik NE SPADAJO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ravno (okensko) steklo, • porcelan, • kristal, • ogledala, • žarnice in • pleksi steklo. <p>To oddate v ZRC.</p>	<p>POMEMBNO je, da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vse ločene frakcije odpadkov odložite v pravi zabojnik, • zamaščen tekstil oddate v ZRC, • večje kose posode oddate v ZRC. 	<p>POMEMBNO je, da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • maščobe zbirate v zaprti posodi in oddate v ZRC, • meso in kosti odložite med mešane komunalne odpadke.

Komunalna
Novo mesto d.o.o.

KAR ŠTIRI NAGRADE ZA NOVOMEŠKE PROJEKTE

Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS) vsako leto podeli nagrade za področje arhitekture in prostorskega načrtovanja. Ob tem ni mogoče spregledati, da je večina letošnjih nagrajenih projektov iz naše občine, prejeli smo namreč štiri od sedmih podeljenih nagrad. Z zlatim svinčnikom za odlično izvedbo sta bila nagrajena letošnja projekta, in sicer bazenski kompleks v Češči vasi in most za pešce in kolesarje v Irči vasi.

Nekaj let po izvedbi sta nagradi dočkala tudi projekt ureditve romskega naselja Brezje - Žabjak, nagrajen z zlatim svinčnikom za področje prostorskega načrtovanja, in projekt za pokopališče Srebrniče, ki se ponaša s patinastim svinčnikom. Novo mesto tako nadaljuje zavidljivo bero projektov, ki predstavljajo arhitekturne presežke v našem prostoru, predvsem pa so namenjeni ljudem, ki jim z uporabo dajejo pomen.

Kot je pritrčila stroka, gre za projekte, ki smo si jih na občini želeli, jih prostorsko načrtovali in zanje izpeljali natečaje, k izkupičku nagrad pa prispevata tudi tvorno sodelovanje pri projektih in zaupanje. Ob tem si čestitke zaslužijo avtorji projektov, nagrade pa so med drugim tudi priznanje za osveščene naročnike in naš prispevek k razvoju prostorske kulture in širjenje zavesti o pomenu in ureditvi prostora.

Bazenski kompleks v Češči vasi, ki je ob odprtju požel veliko zanimanja in se ponaša z najsodobnejšo bazensko tehnologijo, velja za impresivno umeščen objekt v objemu narave, brv v Irči vasi pa za enega najlepše oblikovanih in umeščenih mostov, ki brez vmesnih podpor kot tanka linija v blagi krivulji povezuje oba bregova. Brv je s potrditvijo na seji občinskega sveta dobila tudi uradno poimenovanje Štukljeva brv, s čimer smo se poklonili olimpijcu Leonu Štuklju. Štukljevo brv smo uradno odprli junija, oktobra pa s slovesnostjo še obeležili poimenovanje in odprtje Julijine brvi v centru mesta med Loko in Kandijo, obe sta sicer za pešce in kolesarje na voljo od poletja. Pred leti zaključen projekt ureditve romskega naselja Brezje - Žabjak je med nagrajenci izstopal zaradi pomembnega prispevka k reševanju tovrstne problematike, pokopališče Srebrniče pa kot prvo »gozdno pokopališče« pri nas predstavlja povsem nov model in novo tipologijo ureditve, ki z leti obstoja izkazuje kakovostno načrtovanje in izvedbo.

Naša občina se je sicer na zemljevid kakovostne in prepoznane arhitekture postavila že pred leti. Velodrom in atletska dvorana v Češči vasi ter prenovljeno mestno središče Novega mesta so bili namreč po prejemu zlatem svinčniku še med nominiranci za nagrado Evropske unije za sodobno arhitekturo Mies van der Rohe 2021, ki predstavlja najvišje priznanje za arhitekturne dosežke v Evropski uniji.

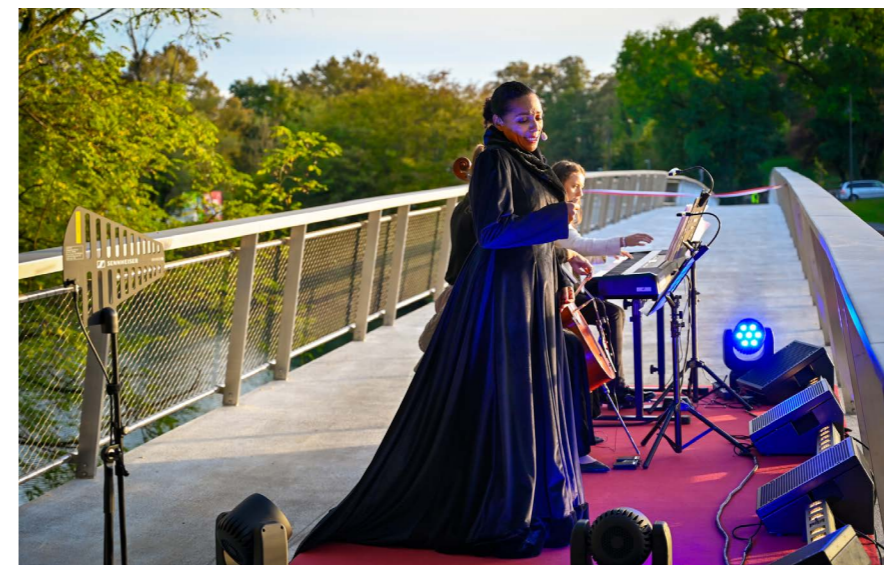
Jaka Ercegovčević

Boštjan Pucelj

SLOVESNO ODPRTJE JULIJINE BRVI

Peter Žunič Fabjančič

Nove povezave čez reko Krko so že nekaj časa ena izmed prioritet, ko gre za novomeško prostorsko načrtovanje. Veseli nas, da ne ostajamo le pri načrtovanju novih mostov, ampak smo letos tudi dva uradno predali namenu. Poleti odprti Štukljevi brvi v Irči vasi se je jeseni pridružila še Julijina brv med Loko in Kandijo. Obe brvi na novo osmišljata naše vsakodnevne poti in predstavljata še eno pomembno pridobitev za življenje ob reki Krki in za širši novomeški prostor.

Julijina brv se nahaja v bližini novomeškega bivališča Prešernove muze Julije Primic in je navezana na večnamensko pot ob Težki vodi ter mestno jedro povezuje z Regrčo vasjo, s Šmihelom in Gotno vasjo. Gradnja 122 metrov dolge in več kot 4 metre široke brvi za pešce in kolesarje je potekala dve leti, naložbo v vrednosti 2,9 milijona evrov sta v višini 1,17 milijona evrov podprla Evropski kohezijski sklad in država, preostanek pa smo zagotovili na občini. Uradno odprtje smo obeležili s slovesnostjo, posvečeno Juliji: s tremi odlomki iz Makovčeve opere Julija, ki sta jih zapela Irena Yebuah Tiran in Rok Bavčar, Trdinovo pripovedko Doktor Prežir in Prešernove verze pa je prebiral Tomaž Koncilija.

Julijina brv z razglediščem na novomeški mestni predel Breg je povezana z devetimi segmenti jeklene konstrukcije in teška nekaj več kot 200 ton. Zasnovali so jo kot enovito potezo prek Krke in se opira na edino oporo sredi rečne struge. Tudi ta most je s svojo ekipo sprojeval eden največjih graditeljev mostov Marjan Pipenbahar, ki se je podpisal že pod Štukljevo brv v Irči vasi, v Novem mestu pa si prizadevamo, da se udejanjita tudi njegova projekta za mostova v sklopu tretje razvojne osi – v Ločni in Srebrničah.

BAJESLOVNA BITJA V LJUDSKEM IZROČILU DOLENJSKE

Alenka Stražišar Lamovšek

Teme bajeslovja, mitologije, bajnih bitij, pripovedništva so morda nekoliko nenavadne za muzejsko razstavo, pa vendar smo se ob Unescovem letu varovanja nesnovne kulturne dediščine v muzeju odločili prav za to tematiko. Razstava bo v Mali dvorani Dolenjskega muzeja na ogled do 11. 2. 2024.

Med zanimivimi predmeti etnološke razstave je zagotovo neža, vrč za vino. Izdelal jo je Anton Piletič iz Dolenje Stare vasi pri Šentjernejem leta 1870.

Zaradi obsežnosti teme je sledila ugotovitev, da bo treba zožati zorni kot in se osredotočiti na eno bitje na določenem območju. Poleg pregleda gradiva v različnih institucijah je bil velik del raziskovanja teme namenjen terenskemu delu in zbiranju zgodb. Pri tem so se sogovorniki odzvali na tri načine. Nekateri so se zgodb takoj spomnili in jih sicer na kratko brez zapletanja povedali. Nekateri o tem niso vedeli ničesar in tretji so bili mnenja, da se o teh temah, posebno o čarovnicah, sploh ne sme govoriti.

Čeprav je tema o bajeslovnih bitjih zelo neoprijemljiva, je dovolj široka, da smo poiskali predmete s področja ljudske umetnosti, povezane s škrtati. Na razstavi so predstavljeni neža, štehar, držalo za uro, knjiga z vzorci za izdelavo stenskih prtov, pa tudi razglednice in vrtni palček.

V procesu raziskovanja teme smo prišli do mnogih zgodb, le del njih, torej izbrane, predstavljamo tudi na razstavi, in sicer prek zemljevida, na katerem je omogočeno poslušanje zgodb s posameznih lokacij.

Razstava se ukvarja tudi z vprašanjem, kaj je škrtat in kaj je palček, in predstavlja sodobne škrate, ki se pojavljajo zlasti v pravljicah in v obliki različnih predstav, namenjenih predvsem otrokom. Podrobneje so predstavljeni gorjanski škrtati in škrtati Mokronožci. Na ogled so tudi upodobitve škratov, med njimi hišni škrtat oziroma gospodarček Maje Poljanc, avtorice prve slovenske ilustrirane enciklopedije mitoloških bitij.

Poleg panojev, predmetov, avdio in video vsebin smo pripravili tudi vsebine za najmlajše. Skozi izzive, povezane s temami razstave in zgodb, ki tečejo vzporedno z razstavo, lahko postanejo škrtatovi pomočniki.

V času trajanja razstave do 11. 2. 2024 pripravljamo več ob razstavnih dejavnosti. V okviru te razstave smo pripravili tudi prvo elektronsko knjigo v Dolenjskem muzeju, ki je že dostopna na Cobissu. Kustosinja razstave je Alenka Stražišar Lamovšek, oblikovalka razstave in kataloga pa Maja Rudolf Markovič.

Škrati in druga bitja so se nekako poskrili, a se lahko srečujemo z njimi prek različnih medijev in danes postajajo spet aktualni. Ponovno iščemo smisel v naravi in iščemo vsebino, kako bi se povezali z njo. Velikokrat je ta pot prav ljudsko izročilo, ki je v več primerih pretirano posodobljeno in žal prilagojeno potrošniku.

Videti je, da izgubljam stare in ustvarjamo nove mite ter njihove junake. Človek vendarle potrebuje nekaj, kar mu v skupnosti daje smisel. Dediščina nastaja tudi danes, prav tako je z mitologijo.

Naj bo razstava spodbuda k beleženju zgodb, v katerih se skrivajo znanje in arhetipska spoznanja naših prednikov. Z mislijo, da jih ohranimo za naše zanamce, bomo v njih morda našli prave odgovore na aktualna vprašanja sveta.

KNJIŽNICA, KLJUČ DO ŠIROKIH OBZORIJ

DRUŽINSKE BRALNE NAVADE – TEMELJ OTROKOVEGA ODNOSA DO BRANJA IN KNJIGE

Tistim, ki delajo prve korake na področju branja, knjižničarji posvečamo prav posebno pozornost, saj raziskave kažejo, kako pomembno je družinsko branje za otrokov trdnejši stik s knjigo tudi v kasnejših letih. Starši so otrokovi prvi učitelji in tako se tudi ljubezen do branja in razvoj bralne kulture začnejo v varnem krogu družine na najbolj naraven način za otroka. Premišljeno vključevanje dejavnosti, povezanih s pripovedovanjem, branjem, poslušanjem in pisanjem, v vsakdanje življenje družine pa je izredno pomembno za pismenost vseh družinskih članov, ne glede na starost. Iz omenjenega razloga v novomeški knjižnici poseben poudarek namenjamo prav spodbujanju družinskih bralnih navad.

Vzpostavili smo Družinski bralni klub, ki na igriv način spodbuja družinsko branje ter skupno druženje v krogu družine. V njem lahko od 23. aprila (svetovni dan knjige) do konca septembra sodelujejo družine, pri čemer najmlajši družinski član šteje 15 let ali manj.

Družinski bralni klub smo zaključili v tednu otroka s pohodom do gradu Struga, kjer smo se za grajskimi zidovi skupaj s pravljničarko Ireno Cerar podali na pravljnično raziskovanje Slovenije.

DO SREDINE DECEMBRA CENEJŠA ČLANARINA ZA VSO DRUŽINO

V tednu knjižnic smo obiskovalcem ponudili še novost, katere glavni namen je prav tako spodbujanje družinskega branja – družinsko članarino, s katero želimo spodbuditi k obiskovanju knjižnice in branju vso družino ter hkrati zanje poenostaviti obisk knjižnice. Vsak član družine prejme svojo družinsko izkaznico za izposojlo gradiva, hkrati pa je zanje obisk knjižnice še ugodnejši kot doslej. Redna letna cena družinske članarine (starša in otroci) namreč znaša 14,50 EUR, medtem ko jim je do 15. 12. 2023 na voljo po znižani ceni 9 EUR. Na voljo so tudi darilni boni za letno (družinsko) članarino. Veseli nas namreč,

Ob izteku leta praznujemo tudi splošne knjižnice. 20. novembra namreč obeležujemo dan slovenskih splošnih knjižnic in ves teden so v knjižnicah po vsej Sloveniji potekali različni dogodki, namenjeni spodbujanju branja, ki so nas hkrati opomnili tudi na pomen knjižnic za vsesplošni napredek družbe. Letošnje praznovanje je potekalo pod sloganom Knjižnica, ključ do širokih obzorij.

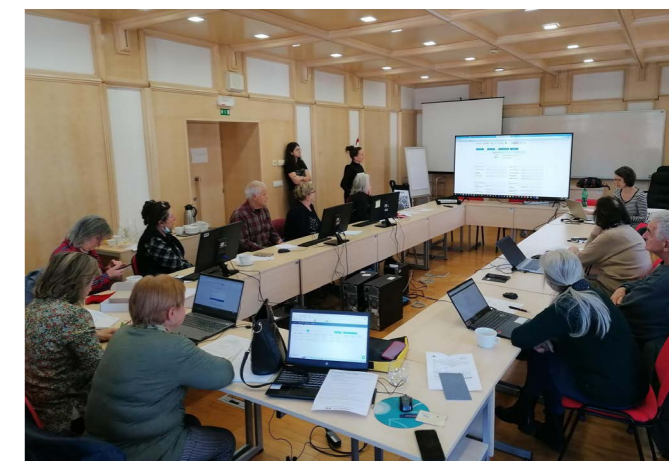
da se vse pogosteje na nas obračajo obiskovalci knjižnice, ki želijo letno uporabo knjižnice podariti svojim bližnjim ter prijateljem in znancem.

O PRAZNOVANJU V NOVOMEŠKI KNJIŽNICI

V tednu knjižnic nas je obiskal Esad Babačić, pesnik, pisatelj in novinar, ki je doslej izdal 25 knjig poezije, proze in esejev v slovenščini, prevodi njegovih knjig pa so izšli v številnih tujih jezikih. V iskričem pogovoru smo spoznali njegovo vsestransko ustvarjalnost, začinjeno z dvokulturno naravo, ki ji daje še dodaten čar.

V sklopu zagovorniškega projekta Knjižničar za en dan nas je po njemu ljubih koticah knjižnice popeljal novomeški pisatelj, režiser in scenarist Nejc Gazvoda, ki je hkrati obiskovalcem predstavil tudi svoj izbor kakovostnega branja.

V sklopu delavnice Digitalni tork smo zainteresiranim predstavili, kako s pomočjo spletnega servisa Cobiss+ in mCobiss najdemo želeno knjigo na polici v knjižnici ter prek spletne aplikacije Audibook poslušamo zvočne knjige.

Digitalni torki so namenjeni pridobivanju digitalnih veščin, predvsem starejših.

K sooblikovanju smo povabili tudi bodoče uporabnike Knjižnice reči Novo mesto, ki so lahko glasovali, katere predmete še uvrstiti vanjo.

MUZEJ NEVERJETNIH ZGODB

Za več kot 1.500 obiskovalcev na leto to vsekakor ni le muzej starih vozil in prikolic ali muzej spomina na industrijskega giganta, temveč muzej neverjetnih zgodb. In tako bo vsaj še toliko časa, dokler vas bodo po njem vodili tisti, ki so jih soustvarjali. Že več kot dve desetletji so združeni v Klub prijateljev IMV. A koliko časa še?

Konec leta je tisti čas, ko se ozremo nazaj in si hkrati zastavimo cilje za naprej. Medtem ko so člani Kluba prijateljev IMV s pregledom minulega dela lahko upravičeno zadovoljni in nanj ponosni, pa je prihodnost in trajnost njihovih dosežkov vse bolj v rokah drugih.

»Počasi« izumiramo«, saj jih jaz štejem 76, kolega Franci pa 70. Pa sva med najmlajšimi!« v smehu pravi Vojko Grobovšek, neutrudni vodič po Muzejski zbirki IMV v Drgančevju in eden od aktivnih članov društva Klub prijateljev IMV Novo mesto. Izrečni opazki prikima omenjeni Franci, tj. sedanji predsednik Franci Štupar, ki nemudoma postrže s podatki: ko so nekdanji zaposleni v Industriji motornih vozil (IMV) leta 2002 ustanovili klub z namenom ohranitve spomina na začetke avtomobilske in tudi prikoličarske industrijske na Dolenjskem, jih je bilo okoli 450. Danes imajo 120 članov in članic.

»Kot sem rekel prej, nas je počasi vse manj. Ohranjeno članstvo je aktivno in se udeležuje naših strokovnih izletov, druženj, delovnih akcij ... Vsega, kar je prav tako pomembno, da ohranimo ta skupen spomin. Prvi predsednik Božo Kočever, tudi častni občan MO Novo mesto, je bil na čelu društva 10 let, zdaj se temu približuje tudi Franci. (smeh) Skratka, okoli naših zamisli nam je vedno uspelo zbrati prave ljudi in sledili so dosežki,« dolgo pripoved o tukajšnji bogati industrijski dediščini in kasneje prav tako bogatem seznamu dosežkov kluba začne Grobovšek in nadaljuje: »Torej, leta 2002 IMV-ja ni več, imamo nove tovarne, kot so Revoz, Adria Mobil in TPV. Takoj smo pozvali vse delavce, ki so imeli kakršen koli dostop do arhiva ipd., da čim prej shranijo te »dokaze«. Saj veste, ko pride nov gospodar, gre vse staro na odpad. Tako se je žal veliko arhivskega gradiva tudi izgubilo. Iz vsega, kar smo rešili, smo ob pomoči

Marjana Moškona dobili monografijo Povest o velikanu pod Gorjanci, ki oriše zgodovino IMV od začetka do delitve na omenjene tri tovarne. S tem smo dosegli naš prvi cilj: ne izgubiti spomina na IMV! Ta je zdaj trajno zapisan v knjigi, ki je dočkala ponatis in je naprodaj v našem muzeju. Kasneje sta nastala še dva dokumentarna filma: prvi o zgodovini tovarne prek pogovorov z nekdanjimi delavci in direktorji, drugi pa o ustanovitelju IMV Juriju Levičniku. Skratka, ob ustanovitvi društva na muzej nismo niti pomislili.«

Nastanek omenjenega kluba je podoben nastanku ostalih društev, ko se sprva zbere skupina somišljenikov in v želji, da prenesejo znanje zanamcem, ustanovi društvo. Z vztrajnim delom ter tisočimi in tisočimi urami prostovoljnega dela pa le nekatera dosežejo tako trajne učinke za lokalno skupnost in širše, kot je to v

dobrih dveh desetletjih uspelo Klubu prijateljev IMV.

Poleg omenjene monografije in filmov je na njihovo pobudo novomeška občina obvoznico do Ločenskega mostu do začetka Belokranjske ceste v Žabji vasi poimenovala po Juriju Levičniku, ob Kandijski cesti stoji njegov doprni kip, delo priznanega kiparja Mirsada Begiča. In tako je pred petnajstimi leti vzklika tudi zamisel o muzejski zbirki, četudi je bila pot do njenega odprtja vse prej kot lahka.

»Takoj smo se povezali s Tehniškim muzejem Slovenije in prosili za pomoč pri tehniških usmeritvah. Nastali sta neke vrste dve skupini: prikoličarji so iskali prikolice, avtomobilisti pa svoje, seveda. Vsak je namreč vedel, kaj smo delali: od DKW-jev do morisov, pa renaulte, kombije vseh vrst itn.« spomine na »prve kilometre« muzeja obuja sogovornik. Začelo se je večletno iskanje, ki je nemalokrat preseglo državne meje, pa t. i. rezervacije pri lastnikih, prevzemi ali odkupi, odvozi in servisi ... in vse naštetu so opravili prostovoljno oz. nemalokrat sprotne stroške krili tudi iz lastnih žepov. Leta 2010 so od MO Novo mesto v brezplačen najem dobili skladišče v Drgančevju oz. »prostore s tremi reflektorji vred« in stekla je prenova elektroinstalacij, beljenje prostorov, neutrudno iskanje donatorjev ... »Med partnerje smo poleg omenjenih MO Novo mesto, Tehniškega muzeja Slovenije, Revoza, Adria Mobil in TPV sčasoma vključili še Šolski center Novo mesto, saj smo se zavedali zahtevnosti obnove posamičnih eksponatov. Mi smo dali material, oni so prenovili, dijaki pa so se veliko naučili,« doda Štupar.

In pri tem omeni zanimivo anekdoto prenove ene izmed prvih znamenitih prikolic Adria 375: »Dva, ki sta bila leta 1965 zaposlena v IMV, sta prikolico kot mlada mizarja sestavila. In toliko let kasneje, recimo 2013, smo jo prejeli od Adria Mobil. Ampak ni bila v dobrem stanju, če se lahko tako izrazim. No, potem sva s pokojnim Stanislavom Lukšičem na Cikavi našla prostor, kjer je stekla prenova – in zanjo sta bila odgovorna prav tista dva mizarja, ki sta jo tudi tedaj sestavila! Povabili smo ju zraven, onadva sta jo razstavila do zadnjega vijaka, povsem razdrla in nazaj obnovila – na roke, kot je bilo včasih. Uporabljali smo stari material.

Franc Štupar in Vojko Grobovšek ob eni od tistih novomeških legend, na katero številni hranijo lepe spomine. M.M.

Tudi blago, ki je bilo potrgano, smo po naključju našli v istem designu v Italiji. Tako da je tudi oblazinjenje originalno! In ta prikolica je šla v naš muzej, ob 50-letnici Adrie pa opravila turnejo po domala vseh sejmih po Evropi.«

»Prikoličarja« s svojo anekdoto kmalu dopolni »avtomobilist«: »Pred leti sem šel iskat avto v Subotico Podravsko pri Varaždinu, seveda s šoferjem oz. vlečno službo. Pridemo do gasilskega doma, vrata odprta, a nikjer nikogar. Iščeva in čakava, nisva več vedela, kaj bi. Ko sva že mislila oditi, pa se pripelje ta avto. In so nama priznali: Preden vam ga podarimo, smo se morali vsaj še enkrat zapeljati z njim. 25 let je stal v gasilskem domu! Dali so flaško goriva in nov akumulator, pa je vžgal in so šli gor in dol po vasi z njim. Še zadnjič, preden je svoj novi dom našel v našem muzeju.«

In za prav vsakim avtomobilom, kombijem, gasilskim ali vojaškim vozilom, prikolicu ali avtodomom, ki jih je mogoče videti v muzejski zbirki, se skriva polno tovrstnih zgodb. Neverjetnih, duhovitih, vsekakor nepozabnih.

Muzejska zbirka je nenehno rasla, klub pa je upravičeno ponosen tudi na več odmevnih razstav: o zgodovini IMV, o Martinu Severju, o zgodovini Adrie ..., kar je prepoznalo tudi Ministrstvo za kulturo in društvu podelilo status delovanja v javnem interesu. Vmes se je klub še tesneje povezal z Dolenjskim muzejem, plod zadnjega sodelovanja s kustosom Matejem Rifljem pa je odmevna razstava 50 let novomeške katrce, ki so jo oktobra odprli v energetsko prenovljenih prostorih muzeja.

Tudi pri zadnji prenovi je klub več kot aktivno sodeloval in vanjo vložil 24.000 evrov lastnih sredstev. Upravičenost naložbe vnovič potrjuje Štuparjeve natančne evidence: »Do novembra smo opravili 1.009 ur prostovoljskega dela. Od 15. aprila 2023 do 7. novembra 2023 pa si je naš muzej ogledalo 1.726 ljudi.« Med njimi so šolarji in študentje, turisti, poslovni partnerji današnjih naslednic IMV, društva, sindikati, ljubitelji starodobnikov z vseh koncev sveta idr., kar nenazadnje dokazuje bogato popisana knjiga vtisov obiskovalcev unikatnega novomeškega muzeja.

Njegova prihodnost bo mogoča pod okriljem Dolenjskega muzeja, če ali ko bodo v ta namen dobili sredstva Ministrstva za kulturo. Do takrat muzej ostaja odprt vsako soboto od 10. do 12. ure, ko tam »dežurata« vsaj po dva člana Kluba. Večje zaključene skupine po bogati dvo- in štirikolesni zgodovini popeljejo tudi vse druge dneve v tednu. Tudi naš pogovor je zmotilo več takih klicev bodočih obiskovalcev, zato lahko v imenu zanamcev upamo, da ne bo preslišan njihov klic.

»Muzej je nared za prevzem, vsekakor. Moramo priznati, da z Dolenjskim muzejem dobro sodelujemo. Ampak ko pomislim na vse dosedanje razstave, je treba dodati, da brez našega sodelovanja ne bi bile mogoče. Kar je razumljivo. In tudi za naprej nekako velja, da bomo seveda sodelovali, kolikor bomo le še lahko. Ker mi se teh zadev spominjamo, smo bili poleg in tu bi veljal nek poziv pristojnim, da se ta prenos čim prej uredi in da se naše znanje izkoristi, dokler smo še tu,« zaključuje Štupar.

Eden je bil zaslužen, da je »vsak Pogorec prišel do kruha«, drugi je ponesel ime Novega mesta po svetu, tretji je lahko prevažal tudi več kot deset ljudi, četrti ... Vsak eksponat muzejske zbirke hrani svojo neverjetno zgodbo. Več o muzeju in klubu tudi na spletni strani društva www.imvklub.si M.M.

JASMINA HIDEK, RAVNATELJICA OSNOVNE ŠOLE BRUSNICE

»IZOBRAZITI ŽELIMO KULTURNE IN RAZGLEDA NE POSAMEZNIKE«

Nadaljujemo s predstavitvijo osnovnih šol in njihovih vodij. Tokrat je na vrsti Jasmina Hidek, ravnateljica Osnovne šole Brusnice, ki nam predstavlja svoj pogled na bogato zgodovino šole in njihove prihodnje izzive.

Kakšna je zgodba in zgodovina brusniške šole? Kakšni so bili njeni prvi koraki?

Prvo šolo so brusniški otroci obiskovali leta 1872 kar v Modančkovi hiši, kasneje v današnji trgovini in v »stari šoli«, kjer je danes Kaval. Leta 1977 so zgradili novo šolo, ki jo obiskujemo še danes. Njena prva ravnateljica sta bila Pavla in Ivan Perhaj, nasledil ju je z več mandati Jože Jazbec, ki je zaslužen tudi za izgradnjo vrtca. Po Antonu Draganu sem vodenje šole leta 2010 prevzela jaz.

Kako pomembno je, da vaša šola diha s krajem, kako poteka ta simbioza v praksi?

Veseli smo, da smo del mozaika slikovitih, zanimivih in trajnostno naravnanih krajevnih skupnosti Brusnice in Gabrje. Naši učenci redno nastopajo na krajevnih prireditvah, pogosto pa krajani sodelujejo v šolskih projektih. Otvoritev Rastoče knjige OŠ Brusnice leta 2011 smo npr. pripravili s Srečanjem literatov treh generacij naše doline. Naša šola je izdala že deset knjig. Posebej pa smo ponosni na Narečni slovar brusniške doline avtoric D. Šinkovec in M. Jaklič, ki sta ga ustvarili s pomočjo svojih učencev in drugih krajanov – informatorjev.

Kaj si želite, da so vrednote, ki jih vaši učenci osvojijo po zaključku šolanja pri vas?

Izobraziti želimo kulturne in razgledane posameznike, ki se bodo kot pokončne osebnosti sposobne spopasti z izzivi sedanjega in prihodnjega časa na področju kulture, športa, trajnostnega razvoja, medgeneracijskega in medkulturnega dialoga. Ki bodo znali ustvarjalno sodelovati in umno razreševati izzive. Ki bodo postali kritični digitalni državljani. Hkrati pa ne bodo pozabili na dobroto in humanost, prijateljstvo in sodelovanje.

Katera so tista področja, kjer se učenci tradicionalno najbolj izkažejo?

Naši učenci se najbolje izkažejo na tekmovanjih iz znanja, malih sivih celic, na nacionalnem preverjanju znanja, na gledališkem, folklornem in podjetniškem področju. Kot ena prvih šol v Sloveniji smo se že leta 2011 vključili v državni projekt Rastoča knjiga in jo predstavili tudi v Državnem zboru RS in na Mednarodnem festivalu Rastoče knjige in Združenih rastočih knjig sveta. Kljub temu da nas je malo, lahko pohvalimo tudi naše športnike – lani so bili košarkaši tretji v državi!

Kako pomembno je za vas, da šola podpira individualnost otrok, da razvijejo svoje sposobnosti?

Veliko je možnosti, da se izkažejo in razvijajo vsi učenci! Z veli-

ko mero razumevanja pristopamo tudi k učencem, kjer zaznamo primanjkljaje na posameznih področjih učenja in učencem, ki imajo druge težave ali pa nadpovprečne sposobnosti. Učitelji imamo to srečo in obvezo, da odkrivamo in razvijamo v mladih ljudeh vse velike in male vrednote, da spodbujamo ustvarjalnost, mojrstvo in odličnost v vsakem od njih.

Kako bi ocenili sodelovanje s starši otrok, ki je tudi zelo pomembno?

Seveda prihaja tudi na naši šoli do izzivov, a jih rešujemo sproti s pogovori. Ko starši začutijo, da smo »na istem bregu«, da je naš skupni cilj srečen in uspešen otrok, potem smo vsi zadovoljni. Prizadevamo si za spoštljive odnose med učenci, učitelji in starši. Naš bivši ravnatelj Jože Jazbec je rad poudaril, da je »šola naša skupna njivica, kjer se moramo vsi vpleteni truditi, da bomo čim lepše uredili svoj vrtiček – čistilke, kuharice, hišnik, učitelji, starši, učenci in ravnatelj.«

Kakšni so glavni izzivi za šolo v prihodnje?

Pri 46 let stari šoli je zaradi novogradenj in priseljevanja družin najbolj pereča prostorska stiska, ravno tako tudi v vrtcu pri šoli. V šoli pa si prizadevamo za opredeljevanje do krize vrednot sodobnega sveta, za razvijanje kritične digitalne in medijske pismenosti ... Sodobna družba bo namreč še kako potrebovala in cenila ljudi z visokim etičnim kodeksom.

Veseli smo, ko to opazijo znameniti Slovenci in zapišejo v našo šolsko Knjigo vtisov.

Prof. dr. France Bernik: »Z Osnovne šole Brusnice odhajam opogumljen in svetel. Naše ljudstvo na Dolenjskem je v koreninah zdravo, učenci narodno zavedni, vsi pa zavezani mojrstvu, odličnosti in etiki.«

Predsednik RS dr. Danilo Türk: »Čestitke za tako posrečeno povezovanje skrbnega dela z otroki, domoljubja in mednarodnega sodelovanja v programu Comenius.«

Osebni arhiv

ZAŽIVEL JE SPLETNI KATALOG NOVO MESTO ZAME

Ker se mnogo občanov sooča z različnimi stiskami in dilemami, Novo mesto pa je bogato z raznolikimi društvi in institucijami, ki lahko pomagajo vendar občani za njih niti ne vedo, smo v letošnjem letu vzpostavili sistem lokalne blaginje. V okviru slednjega kot podaljšek pisarni lokalne blaginje z decembrom vzpostavljamo še spletni katalog Novo mesto zame, ki občanom ponuja informacije in odgovore na najrazličnejša vprašanja in življenjske izzive.

Konec maja je zaživel pisarna lokalne blaginje, ki občanom nudi svetovanje v stiskah in dilemah, s katerimi se soočajo. Da bi zbrane informacije, ki jih ponuja pisarna, omogočili širši javnosti, je v tem mesecu kot eden od procesov koordinacije vseh obstoječih storitev na našem območju zaživel spletni katalog Novo mesto zame.

Namen izdelave spletnega kataloga je, da občane in obiskovalce Mestne občine Novo mesto seznanimo z vsemi informacijami, storitvami in programi, ki jih občina ponuja. Želimo jim pomagati pri soočanju z najrazličnejšimi življenjskimi

izzivi in jim omogočiti, da na enem mestu prejmejo vse potrebne informacije s socialnega ter zdravstveno-varstvenega področja in iz širšega družbenega življenja. Predvsem pa želimo občane Novega mesta opolnomočiti za iskanje rešitev, dvigniti stopnjo njihove informiranosti in vplivati na to, da si s pomočjo organizacij, ki delujejo na novomeškem območju, dvignejo kakovost svojega življenja.

Po celotnem spletnem katalogu lahko obiskovalci dostopajo do člankov z uporabo »naprednega iskalnika«, klika na izbrane ključne besede ali z izbiro

starostne skupine oz. kategorije, s katero se obiskovalec strani identifikira. Ob kliku na posamezni članek se obiskovalcu prikaže vsebina, vezana na posamezno temo, z dodatnimi informacijami o tem, kdo mu lahko pomaga, z morebitnimi zunanji povezavami in predlogom za branje podobnih člankov. Prav tako je ob vsakem članku prikazanih nekaj ključnih besed, s katerimi lahko dostopa do ostalih podobnih in njemu zanimivih člankov. Obiskovalec si lahko članke, ki so mu še posebej zanimivi oziroma bi si jih želel shraniti za prihodnje branje, označi kot priljubljene. Dostop do vseh priljubljenih člankov je vedno na voljo pod zavihkom »Moje vsebine«, obiskovalec pa lahko vedno poda tudi svoje mnenje na izbran članek in morebitne predloge ali komentarje.

Spletni katalog je dostopen na povezavi <https://www.nmzame.si/>.

Za lažje dostopanje bo povezava do spletnega kataloga občanom na voljo tudi na spletni strani www.novomesto.si.

Prikaz vstopne strani spletnega kataloga

ADVENT

NOVO MESTO

5. 12. 2023 – 7. 1. 2024

NINA PUŠLAR • JOKER OUT
DAN D • MODRIJANI • MRFY
KVATROPIRCI • MASAYAH • VAZZ
MANOUCHE • HAMO&TRIBUTE 2 LOVE
GENERATOR • TRETJI KANU • KOKOSY
OTROŠKE PREDSTAVE • OBDAROVANJA
LOKALNE KULTURNE SKUPINE

PRAZNIČNE LUČKE • DRŠALIŠČE

WWW.ADVENT-NM.SI